IZHAJA VSAKO SOBOTO ZJUTRAJ. POSAMEZNA STEVILKA LIR 15, JUGL. 10, DIN. 5. CELOLETNA NAROCNINA LIR 650, SESTMESECNA LIR 350. — UREDNISTVO IN UPRAVA: TRST, UL. MONTECCHI 6-II — TELEF. 95-919 — DOPISI SE DOSTAVLJAJO UREDNISTVU. NEFRANKIRANA PISMA SE NE SPREJEMAJO. ROKOPISI SE NE VRACAJO. — OGLASI: V SIROKOSTI ENEGA STOLPCA ZA VSAK MILIMETER LIR. 30. OGLASI SE PLACAJO VNAPREJ. POSTNINA PLACANA V GOTOVINI — SPED. IN ABB. POSTALE

DELO

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE SLOVENSKEGA NARODA SVOBODNEGA TRŽAŠKEGA OZEMLJA

Čitajte našo prihodnjo številko, ki bo objavila članek o **TITOVI VOHUNSKI MREŽI V SOVJETSKI ZVEZI** *ter daljšo razpravo o predstoječi* **GOSPODARSKI KRIZI**

Obnovljena izdaja leto I. štev. 32. TRST, SOBOTA, 2. JULIJA 1949 Cena 15 lir - 10 jugolir - 5 din

Ob 1. obletnici
zgodovinske resolucije

Kdor je sovražnik Sovjetske zveze, je sovražnik napradka, demokracije in miru. Kdor je sovražnik dežele, ki že trideset let nosi bakljo osvobodjenja zartiranega človeštva, je najhujši neprijatelj vseh svobodoljubnih in miroljubnih narodov sveta, je zaveznik imperialističnega suženjstva.

Kdor je sovražnik Sovjetske zveze je tudi sovražnik tržaških Slovencev.

S ponosom in upravičenim zadoščenjem moremo reči, da smo se teh dejstev globoko zavedali, ko smo pred enim letom potrdili z odločnim stališčem svojo predanost svetlim ciljem težkega a zmagovitega boja za zlom sedanjega nečloveškega družbenega reda.

Tega smo se zavedali, ko smo v svoji veliki večini pozdravili slavno in zgodovinsko resolucijo I. U. osmih Komunističnih partij o stanju v Komunistični partiji Jugoslavije kot nov korak k utrditvi mednarodne socialistične in demokratične fronte, kot dokaz zdravega in nezlomljivega čuta odgovornosti v silah, ki so zagrabile za vrat razpadajoči in gnili svet peščice izvoljencev, kot dokaz nepomirljivega boja proti starim in novim zaveznikom neprijatelja, omahljivcem in izdajalcem.

Pozdravili in sprejeli smo resolucijo, ker je bila in je najboljši dokaz naše premoči nad sovražnikom, ki uporablja v svojem boju proti nam poturice, izdajalce in podleže Titovega kova, da bi skušal ustaviti neprosno kolo zgodovine in oddaljil dan končnega obračuna.

Sprejeli smo jo, ker nam je prinesla in nam prinaša novih naukov iz katerih črpamo svoje izkušnje in svojo moč za nadaljne zmagovite bitke.

Po enem letu moremo s ponosom ugotoviti, da nismo zgrešili, ko smo brez oklevanja ostali na strani Sovjetske zveze, držav ljudske demokracije in vseh demokratičnih sil v svetu. Izvršili smo častno nalogo, ki nam jo je nalagala resolucija I U in že danes opazimo posledice tega svojega stališča. Že danes opazujemo, da se je naš pokret pomladil, okrepil in postal sposobnejši za boj proti imperializmu in reakciji za mir in demokracijo. Nedavno zaključene volitve na našem področju STO so nam dokazale, da je bila resolucija IU dobrodošla za tržaški demokratični pokret in da se ji moramo zahvaliti za impozantni uspeh demokratičnih sil, katerim na čelu stoji Komunistična partija.

Po drugi strani moramo ugotoviti, da so bile vse obtožbe resolucije IU glede jugoslovanskih voditeljev resnične in utemeljene in da s ovse domneve, ki jih je vsebovala, postale otipljiva resnica.

Kam je zašla Jugoslavija po krivdi njenih imperializmu vdinjanih voditeljev? Kam jo vodi politika njenih trinogov? Dejstva govore dovolj jasno. Titova klika je s svjim izdajstvom poskusila ustvariti v mednarodnem demokratičnem in delavskem gibanju razdor in protisovjetsko opozicijo. Poskusila je privesti znaten del demokratičnih sil v imperialistični tabor in tako ustaviti zmagoviti pohod socializma. Skušala je zanetiti protisovjetski odpor v vsaki Komunistični partiji, v vsaki demokratični organizaciji, — o tem ni več nobenega dvoma, ker smo to poskusili na lastni koži — kar je bilo v načrtih imperializma. Skušala je ustvariti v notranjosti Jugoslavije tisto «monolitno» protisovjetsko fronto, ki naj bi bila odskočna deska za nadaljne «podvige» v tem smislu.

Vse to se ji je izjalovilo. Uspelo ji je samo, da je odtrgala Jugoslavijo od Enotne socialistične fronte, da jo je osamila, da je prekinila vse politične, gospodarske in kulturne stike z demokratičnim taborom, da je izgubila vsako oporo med demokrati. Uspelo ji je tudi prodati zvezano, terorizirano in krvavečo Jugoslavijo imperialistom ki so že posegli v njeno gospodarsko življenje in že odločajo o njeni usodi, kakor o usodi vseh drugih marshalliziranih in atlantiziranih držav. Uspelo ji je pretvoriti Jugoslavijo v imperialistično protisovjetsko izzivalno področnico in v lačno ter zagrenjeno odskočno desko za vojne napade proti SZ in državam ljudske demokracije.

Toda tudi njen trenutni uspeh na tem polju je danes v veliki nevarnosti predvsem je v nevarnosti, ker je bila Titova klika popolnoma razkrinkana pred vsem demokratičnim svetom in se ji je izjalovil poskus ustvaritve organiziranega odpora proti SZ, državam ljudske demokracije in Enotni socialistični fronti. Po drugi strani pa je njen trenutni uspeh v Jugoslaviji v veliki in neposredni nevarnosti zaradi vedno večjega in bolj organiziranega odpora jugoslovanskih narodov in jugoslovanskih komunistov proti policijsko fašistični diktaturi Tita in njegovih desnih rok.

V enem letu se pje položaj temeljito spremenil. Medtem ko je pred enim letom Titova klika še vedno računala na svoja farizejska gesla o predanosti demokratični fronti in na večji ali manjšo «predanostj» jugoslovanskih narodov, stoji danes pred dejstvom, da jo je borba Enotne socialistične fronte in zdravih jugoslovanskih sil prisilila k popolnemu razkrinkaniu.

Danes bolj kot kdaj koli prej po objavi resolucije I U je vsem demokratom jasno, da je Titova klika postala udarni oddelek imperializna v boju proti Sovietski zvezi in vseobčemu demokratičnemu gibanju. Njene klevete, laži, izpadi in napadi proti Sovjetski zvezi so višek ogabnosti in nesramnega izzivanja. V svoji protisovjetski in protikomunistični kampanji je prekosila celo fašistične in nacistične propagandne metode.

Protisovjetski napadi Titove klike so klic na pomoč, kateremu se rade volje odzivajo imperialisti, ki čakajo ugodni trenutek za uradni nastop v jugoslovanskem političnem in gospodarskem življenju.

Toda dan za dnem nam postaja jasno, da se bo položaj Jugoslavije v kratkem spremenil. Jugoslovanski narodi niso pozabili svojih skoro dvomilijonskih žrtev v NOB; svoje junaške borbe; pomoči, ki so jo prejeli od Sovjetske zveze; svojih naporov v povojnih letih. Zato ne bodo dopustili, da bi vse to ugonobila peščica oholih, ambicioznih in do sovjetski zvezi in državam ljudske demokracije, grozeča nevarnost za mi v svetu.

Zavedajo se, da so odgovorni ne samo pred svojo deželo, marveč in predvsem pred svetom in da morajo izvršiti častno nalogo, ki jim jo je naložila resolucija IP, ker je to v interesu svetovnega miru in demomokracije.

Tržaški Slovenci smo prepričani, da bodo tudi naši jugoslovanski brati onstran meje sledili našemu vzgledu in da bodo prav iz naše zmagovite borbe proti Titovi kliki črpali silo, ki jim bo omogočila zlom Titovih razbojnikov.

Prepičani smo, da smo s svojim skoro plebiscitarnim zavzetjem stališča za resolucijo Informacijskega urada olajšali delo jugoslovanskim bratom in jih opogumili. Slovenski in italijanski demokrati smo že takoj v začetku potolkli tržaško podružnico Titove klike, takoj v začetku smo jo osamili in ji iztrgali vsako razvojno možnost,prisilili smo jo s svojo neizprosno bordo, da se je razkrinkala in zatekla k metodam, ki jo najbolje označujejo. S svojim odločnim stališčem smo prisilili Babičevo skupino, da se je izrodila v terористično tolpo, ki nima nič skupnega z demokracijo in demokratičnim pokretom.

In prav to dejstvo je naš najbiljši prispevek v borbi jugoslovanskih narodov. S svojo zmago nad Titovim klikašem v Trstu smo istočasno zadali težak udarev Titovi kliki v notranjosti Jugoslavije.

To je torej bilanca enotne borbe proti Titovi kliki. Na pot, ki smo jo v enem letu prehodili, moremo gledati s ponosom. Izvršili smo svojo častno nalogo, potolkli smo Babičevo tolpo, utrdili smo svoje vrste.

Nadaljevali bomo po tej poti. Pret seboj moramo imeti vedno besede: «Kdor je sovražnik Sovjetske zveze , je tudi naš sovražnik». Pomniti moramo, da bo vsak udarec Titovi kliki, udarec imperializmu.

Cez eno elto pa bomo drugo obletnico resolucije IU proslavili — o tem smo prepričani — skupno z jugoslovanskimi narodi, ki bodo očistili svojo domovino ter jo povedli na pot socializma, na pot iskrenega bratstva s Sovjetsko zvezo, državami ljudske demokracije in mednarodne demokratične fronte.

JUGOSLOVANSKO LJUDSTVO Z BORBO PROSLAVLJA SLAVNO OBLETNICO

Množične aretacije v Jugoslaviji so znak, da se je začel organiziran odpor

Konference in zborovanja jugoslovanskih politemigrantov v Moskvi, Pragi, Sofiji in Bukarešti Trije generali Vrhovnega sodišča JA aretirani - Črnogorsko ljudstvo beži v gozdove

Prvo obletnico resolucije IU so proslavili vsi jugoslovanski politemigranti v državah ljudske demokracije in Sovjetski zvezi. V Pragi je bil prvi javni shod Jugoslovanov. Zbranim poslušalcem sta govorila tov. Golubović in glavni urednik «Nove Borbe». Pozdrav KPČ je prinesel glavni urednik partijskega glasila «Rude Pravo», tov. Vilem Novy. Prav take proslave so bile v Moskvi, Bukarešti in Sofiji.

Emisije radijskih postaj ljudskih demokracij in Sovjetske zveze so bile na najnesramnejši način motene. Sistem motenja nas spominja na fašistične in nacistične poskuse, da bi preprečili poslušanje Moskve in Londona.

V Jugoslaviji se iz dneva v dan stopnjuje teror nad komunisti in demokrati. Aretacije so že dobile množičen značaj. Vsak, ki je osumljen simpatiziranja z resolucijo IU ali pa s politiko Sovjetske zveze, je aretiran. Po nesrečni deželi divjajo Rankovičeve policijske tolpe, kakor so za časa vojne divjale nacistične in fašistične razbojniške čete. Prebivalci živijo v večnem strahu pred avtomobili in kamioni UDB, ki prihajajo ponoči na domove osumljenih elementov. Zaradi terorja, ki se ga ne more opisati, so se začeli ljudje zatekati v gozdove in gore kakor sa časa okupacije. Predvsem se to dogaja v Crni gori, kjer je večina ljudstva zavzela stališče za Sovjetsko zvezo in mednarodno demokratično fronto.

V Beogradu so bili aretirani generali *Krdžić Mirko, Ščepanović Jovo* in *Žižić Veljko*, predsednik, oz. sodnika Vrhovnega vojaškega sodišča JA, ki niso hoteli soditi komunistom in prijateljem SZ.

V Crni gori se je stališče poslabšalo. Ljudstvo je začelo odkriti odpor proti Titovi kliki. Zaradi tega se tudi dogajajo največji zločini. Poleg ubojev ki so jih Rankovičevi janičarji zakrivili na Bijelom Polju, je bil ubit tudi tov. *Vlahović* Radovan, nosilec «Spomenice 1941».

Prav tako so bili ubiti od Udbovske bande, ki ji načeljuje krvnik Joksimović, tovariši kap. Živkovič in trije drugi oficirji, katerih imena so nam neznana. Prav tako so bili tudi ubiti tri višji oficirji pod pretvezo, da so skušali pobegniti v Albanijo.

Aretirani so bili: *Radovan Zogović* predsednik Združenja književnikov Jugoslavije kandidat za CK KPJ in *Stefan Mitrović*, ki je bil zelo znan zaradi svojih člankov o Trstu. Poleg teh pa ječijo v zaporu: Mićo Marković, Milovan Culafović, član KP od 1935.; Džudović, član KP od 1935; Vaso Culafić član KP od 1935.; Milan Novović, Draško Lakičević, Stevo Protić, Svetozar Bojović, por. Branislav Arsenijević, prof. Miloš Bakić, Milo Bakić, Radule Bakić, Stevka Saković, Zarija Protić, Blago Soškić, por. Milo Djukić por. Petar Fokić, Dimitrije Dragović, Milovan Mijović Tomo Djordjević, Veljko Kićović, Milivoje Novović, Marko Ivanović. Sveto Nonović, Risto Novović, por. Branko Lalić, Krsto Nasanović, javni tožilec Gavro Soškić in mnogo drugih, katerih imena so nam, žal neznana.

V Zemunu so bili aretirani: *Vuka Milkić*, član KP od 1935., nosilec «spomenice 1941», član Revizijske komisije Centralnega komiteta UDB za Srbijo; *Obrad Djaković - Cepavac*, major JA, nosilec spomenice 1941, 8 - krat ranjen, če ga ne bi aretirali, bi ga bili proglasili za Narodnega heroja: *Radoš Garić*, kapetan nosilec spomenice 1941; Vetko Miljanić, Nikola Plamenac z drugimi 14 tovariši. Ti so bili aretirani 28. februarja t. l. Tov. Cervenko Boža je bil aretiran 2. III. t. l. kljub temu da je invalid brez roke. Nosilec spomenice 1941

26.IV je bila aretirana šestdesetletna tovarišica *Tasić Slavka*, članica KP od 1921. Tovarišica Tasić je bila zelo znana med starimi komunisti. Skrivala jo večkrat tov. Djuro Djakoviča. Prav tako so bili aretirani tov. Ašanin Milo, Korel Nikola, Crnković Dragutin, Rajičević Dragan.

Na agronomski fakulteti v Zemunu so aretirali: Nado Busetić, zelo znano partijsko aktivistko: Petra Cobanovića, znanega marksista: Bujinović Milinko, Plamena Nikolo, Semiz Branka.

Zaradi pomanjkanja prostora bomo v svoji prihodnji številki objavili še mnogo drugih imen aretiranih tovarišev.

V Sloveniji so aretirali tovariša Iztoka Goršeta, znanega mladinskega aktivista, ki je bil pred svojim odhodom na diplomatsko šolo v Beogradu, član Glavnega odbora LMS in pred razpustom SKOJ član Pokrajinskega komiteta SKOJ za Slovenijo. Za časa NOB je bil tudi nekaj časa na Primorskem, kjer je deloval po liniji mladine. Nosi «Spomenico 1941» in več odlikova-

(Nadaljevanje na 2. strani)

KOMENTAR KP
ob zaključku volitev

Tajništvo Komunistične partije STO je v ponedeljek objavilo v listu «Il Lavoratore» komentar ob zaključku upravnih volitev na področju A STO.

«KP STO ni mogla boljše proslaviti obletnice znane resolucije IU komunističnih partij kot pa s poudarjanjem iskrenega zadovoljstva ki so ga nam izrekli tovariši bratskih partij zaradi izida upravnih volitev na anglo-ameriškem področju STO.

Resolucija je nalagala vsem partijam in prav posebno na naši častno nalogo. To pomeni, da bratske partije priznavajo, da je naša partija izpolnila svojo častno nalogo. To nadalje pomeni, da so začeli nauki resolucije dajati svoje sadove».

Rezultati volitev so sad pravilnosti politične linije KP. Odstotek glasov, ki jih je dobila KP, je eden izmed najvišjih v kapitalističnih deželah.

Komentar nadalje ugotavlja težkoče ovire in protidemokratične ukrepe, proti katerim se je morala KP boriti in s katerim so imperialistične in reakcionarne sile skušale onemogočiti dobro uveljavljanje KP. Upravnim2 volitvam so dali značaj mednarodne važnosti. Ves državni, upravni, policijski, sodnijski aparat ter vzdušje, ki so ga umetno ustvarili, sta imela izrazito protikomunistično funkcijo.

Volivni kampanji so vsilili umetno in protidemokratično osnovo, ki je imela namen poostriti narodnostne spore in mržnjo. «Italijanski nacionalisti in tržaška podružnica Titove klike so v svoji volivni kampanji predpostavljali eno in isto osnovo: volitve za ali proti priključitvi Trsta Italiji».

VU in DC sta podpirali tudi slovenske belčke. VU je podpirala nekake neodvisnike: vse to v protikomunističnem smislu.

Kljub temu pa je bila Babičeva skupina popolnoma poražena. Medtem ko sta dobili KP in SIAU 43.500 glasov, so protisovjetski nacionalisti dobili komaj 5300 glasov. To je prvi rezultat mednarodnega pomena preteklih volitev.

Toda tudi italijanski nacionalisti in njihovi imperialistični gospodarji so bili razočarani, ker so vedno mislili, da je KP v razsulu zaradi «notranjih sporov». Democrazia Cristiana ni v Trstu dobila tistih glasov, na katere je računala in njene množice so zelo raznovrstne in nestalne medtem ko more KP računati na politično aktivno in zrelo prebivalstvo.

Prav tako je bila popolnoma uničena sila liberalne stranke, ki je svoječasno igrala veliko vlogo v mestnem političnem življenju. «Socialisti» in republikanci se ne razlikujejo od DC. Kljub temu pa se opaža na bazi teh strank neko protifašistično tendenco, na katero so morali voditelji računati.

Uveljavljenje neodvisnikov je pomembno. To pomeni, da obstoja med tržaškimi prebivalci razširjena želja po pomirjevalni politiki na podlagi bratskega sožitja med Slovenci in Italijani in sodelovanja med velesilami. Vse to kljub temu, da so nekateri voditelji neodvisnikov vezani na imperialiste in na Tita. Moremo zato poudariti, da je 40 odts. prebivalstva glasovalo za mir in pomirjenje. Če pomislimo, da je volilo na tisoče ljudi, ki nimajo nič skupnega s Trstom, moremo reči da so te volitve bile obsodba nacionalizma.

«Poudariti je treba politično zrelost slovenskega prebivalstva, ki je v veliki večini pokazalo zavest, da se njegove narodne pravice morejo braniti samo v sklopu borbene bratske vzajemnosti s komunisti in demokrati italijanske narodnosti. Na volitvah so Slovenci pokazali jugoslovanskim narodom pravilno pot, ki ji morajo slediti t. j. pot Enotne socialistične fronte pod vodstvom Sovjetske zveze».

Slovenski in italijanski demokrati so dokazali veliko politično zrelost in disciplino, čeprav ni manjkalo provokacij.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Višinski razkrinkal zahrbtnost Titove politike glede Koroške

Jugoslovanska vlada je pred dvema letoma vodila tajne razgovore z imperialističnimi predstavniki - Pomen pariške konference zunanjih ministrov

Sovjetski zunanji minister, Andrej Višinski je podal zelo pomembne izjave glede poteka zasedanja sveta zunanjih ministrov v Parizu «Izvestijam» in «Pravdi». Tov. Višinski je predvsem poudaril, da se sporazum med štirimi zunanjimi ministri bistveno razlikuje od predlogov, ki so jih v prvem času postavili predstavniki zapadnih velesil. Sporazum temelji na sovjetski zamisli in na sovjetskih predlogih in zato predstavlja veliko zmago sovjetske politike.

Acheson, Bevin in Schuman so najprej poskusili sabotirati konferenco s svojo spomenico, ki je odklanjala vsako razpravljanje o enotnosti Nemčije in s katero so skušali tudi vsiliti protidemokratični načrt za rešitev nemškega vprašanja Zaradi odločnega stališča sovjetske delegacije se je njihov poskus izjalovil.

Zato so nenadoma pozabili na svoje prejšnje predloge in so začeli diskutirati na podlagi sovjetskih predlogov. Zaključno obvestilo konference je sestavljeno v duhu sovjetskega stališča, ki je temeljilo na potsdamskih sklepih.

Kar se tiče avstrijskega vprašanja je tov. Višinski dejal, da je prišlo do sporazuma, ker so se zapadnjaki morali odreči svojemu dotedanjemu stališču. Predvsem so zapadnjaki morali popustiti v vprašanju upravičenih sovjetskih zahtev glede nemške imovine v Avstriji. Poudariti je treba, da bo Jugoslavija dobila vso avstrijsko imovino na jugoslovanskem ozemlju in da so ji dane garancije za spoštovanje slovenskih in hrvatskih manjšin na Koroškem.

Glede jugoslovanskih ozemeljskih zahtev na Koroškem je sovjetska vlada javila, da so pred dvema letoma jugoslovanski predstavniki vodili tajne razgovore z ameriškimi in angleškimi predstavniki. O teh tajnih razgovorih sovjetska vlada ni bila obveščena in so se vršili v njeni popolni nevednosti. Jugoslovanski predstavniki so se pogajali z Noel Bakerjem in Mc Neilom. Vsekakor pa niso dosegli od zapadnih predstavnikov nobene koncesije.

Zaradi tega sovjetska vlada ni hotela prevzeti nobene odgovornosti za pogajanja, ki so se vršila v globoki tajnosti in zahrbtno. Jasno je, da mora jugoslovanska vlada sebi pripisati krivdo za vse, kar se je pozneje zgodilo in kar je bilo v nasprotju z lojalno politiko do Sovjetske zveze.

Nadalje je tov. Višinski dejal, da je največji rezultat pariške konference polom zapadne politike, ki je skušala sabotirati vsak sporazum glede enotnosti Nemčije, da bi na ta način otežila mednarodni položaj.

Pariška konferenca je prvi korak k ponovni vzpostavitvi mednarodnega sodelovanja, k zboljšanju notranjega položaja Nemčije. Dejstvo je, da so morale zapadne velesile sprejeti načelo o štiristranskih pogajanjih v nasprotju z načeli, ki so jih do sedaj vodili.

Tov. Višinski je poudaril, da je pariška konferenca zelo pozitiven korak v mednarodnem političnem življenju in da je sedaj odvisno od vseh nadaljevanje take politike. Zato bo treba, da bo vsak nudil neke koncesije, ker samo tako bo omogočen miren razvoj mednarodnega sodelovanja.

V zaključku svoje izjave je tov. Višinski pripomnil, da so zapadni zunanji ministri pristali na sporazum tudi zaradi poloma Marshallovega načrta.

Gospodarska kriza

Pojavili so se prvi znaki gospodarske krize v kapitalističnih deželah. V ZDA so zaskrbljeni zaradi prenapolnjenih skladišč, medtem ko ne dobivajo kupcev. Evropske dežele so postale pozorne na vsak ameriški poskus, da bi Evropi vsiljeno preko Marshallovega načrta odvečno blago, kar bi povzročilo katastrofo že tako zmanjšane evropske industrije.

Zato se je začela na seji OECE, t. j. višjega sveta za «evropsko obnovo», borba med angleškimi in ameriškimi kapitalisti, med funtom in dolarjem. Ameriški magnati skušajo vsiliti angleškim prisilno zamenjavo v dolarje, kar bi zadalo silem udarec angleški industriji, ki ji je bila po zadnji vojni onemogočena skoro vsaka konkurenca. Zgleda pa, da bo moral dolar popustiti in da bodo sklenili kompromis, ki bo občutno omajal položaj ZDA v svetu.

Vsekakor pa se ameriški kapitalistični krogi boje te nove krize, ki bi bila po njihovem mnenju hujša od zadnje krize. Zato so sprožili po časopisju zamisel, naj bi se ponovno vzpostavil trgovinski promet z državami, ki so se otresle kapitalističnega suženjstva.

Tito je našel v Trstu zaščitnike svojih interesov

Zborovanje KP prepovedano, da se Tito ne bi «užalil»

Pred dnevi je Komunistična partija vložila prošnjo za zborovanje, ki bi moralo biti včeraj na Garibaldijevem trgu. V torek pa je Vojaška uprava sporočila, da ne dovoljuje zborovanja. Vzroka za ta svoj nedemokratičen in nečuven ukrep ni navedla. Vsekakor pa je vest o prepovedi zborovanja ogorčila demokratično prebivalstvo, Zaradi tega je šla delegacija KP h gospodu polk. Marshallu, načelniku notranjih zadev.

Delegacija je zahtevala pojasnila. Polkovnik je ponovil prepoved ter je na vztrajno zahtevo delegacijo dejal, da je izdal ta ukrep, ker bi zborovanje moglo izzvati neželene nerede in, drugič, ker bi zborovanje ob obletnici resolucije IU moglo izzvati *«nejevoljo zavezniške države v Združenih narodih»*. Ker so predstavniki KP zahtevali nadaljnja pojasnila, je gospod Marshall dejal, da se to tiče Jugoslavije.

Mislimo, da ta vest ne potrebuje nikakega komentarja. Sedaj vidimo, kdo skrbi za «želje» in njevoljo» Titove razbojniške tolpe, medtem ko dopušča, da fašisti svobodno napadajo Sovjetsko zvezo, ki ni samo članica OZN, marveč tudi Varnostnega sveta in sveta zunanjih ministrov. Toda ne samo to. Ta nenadna skrb za Tita in za njegove zivce presega celo skrb za miljenca De Gasperija, kar nam dokazuje da predstavlja Tito za svoje nove pokrovitelje mnogo več kot De Gasperi, najponižnejši hlapec imperializma.

Poudariti moramo, da je to prvi tak primer. Nikoli prej ni ZVU skrbela za omejitev napadov na dežele ljudske demokracije in Sovjetsko zvezo, sedaj pa je ob prvi obletnici resolucije IU javno priskočila na pomoč novemu anglo-ameriškemu «zavezniku» Titu. Vsak slepec more razumeti, kdo in kaj je Tito ter kdo in kaj je Babič s svojo mršavo skupino.

Zborovanje je bilo v Kinu ob morju. Govorila sta tovariš Leopoldo Gasparini in tov.ca Marija Bernetič Marina.

Dolinski svetovalci SIAU

Objavljamo imena novo izvoljenih občinskih svetovalcev Slovansko-italijanske antifašistične unije za občino Dolina.

Lovriha Dušan, Ota Josip, Zobec Izidor, Purger Aleksander, Mihalič Viktor, Starc Josip, Zuljan Justo, Kurete Josip, Ivančič Josip, Valentič Josip in Kosmač Rudolf.

PREDSTAVNIKI 75 MILIJONOV DELAVCEV V MILANU

SSZ BO USPEŠNO KLJUBOVALA
protidelavskim načrtom imperialistov

V sredo se je začel v Milanu II. kongres Svetovne sindikalne zveze. Kongres je otvoril začasni predsednik Izvršilnega odbora SSZ in predsednik italijanske zveze dela, Di Vittorio, ki je v kratkih besedah pozdravil vse navzoče delegate, predstavnike 75 milijonov delavcev.

Izvoljeno je bilo predsedstvo, nato je čital svoje poročilo tajnik SSZ, Louis Saillant. V začetku svojega poročila je pozdravil milanske in vse italijanske delavce. V desetih točkah je podal pregled izvršenega in neizvršenega dela. Predvsem se je vprašal, če je SSZ ostala zvesta načelom, na podlagi katerih je leta 1945. nastala.

Poročilo Saillanta je bilo značilno in zanimivo, ker je bilo iznešeno v kritičnem in samokritičnem duhu, ker so bile odkrite vrline in zasluge SSZ, prav tako pa so bile iznesene tudi njene pomanjkljivosti. SSZ je organizirala in utrdila sindikalno gibanje v južni Ameriki in Afriki, se je preko svojih članov borila proti fašističnim režimom Franca. v Grčiji in povsod, kjer obstajajo. Vsekakor pa bo SSZ morala poostriti svoje napore za odstranitev vsake fašistične oblike. SSZ je vodila delavce v borbo zoper vojnim hujskačem in pojmu o «neizogibni vojni».

Glede mednarodnega gospodarskega sodelovanja bi bila morala SSZ voditi odločnejšo akcijo. Kljub temu pa je bilo nekaj akcij, ki so imele širok odmev v svetu. Prav tako bo morala SSZ razviti bolše načine borbe za obrambo in izvojevanje demokratičnih pravic. ki jih skuša reakcija osporavati vsem njej podvrženim delavcem.

Saillant je dejal, da bo SSZ nadaljevala svoje delo za sindikalno enotnost, ne da bi se delale razlike. Samo na tej podlagi se bodo premejemale v SSZ nove sindikalne organizacije. Dejal je tudi, da so prišle kritike s strani krogov, ki so vezani na imperialistično reakcijo, medtem ko je SSZ žela odobravanje in naklonjenost delavcev. Obtožil je vse poskuse vnašanja razdora v SSZ in ožigosal protikomunistične tendence voditeljev nekaterih sindikatov. Dejal je, da je za SSZ velika čast, da so v njej včlanjeni sovjetski sindikati,

Ceprav se je zaradi krivde nekega nepoštenega sindikalnega voditelja odcepilo od SSZ pol milijona belgijskih delavcev, se bo v kratkem priključilo SSZ več milijonov dobrodošlih kitajskih delavcev.

V četrtek so se nadaljevala kongresna dela. Kongres je sprejel protestno pismo, naslovljeno Mc Arthurju. ker je bil onemogočen prihod japonskega predstavnika. Govorili so naslednji predstavniki: Solovjev v imenu sovjetske delegacije, Toledano v imenu sindikalnih organizacij južne Amerike, predstavnik francoske zveze dela. predstavnik madžarskih sindikatov in še drugi. V diskusiji so vsi govorniki iznašali vprašanja organizacij, ki jih predstavljajo, in protidelavskih poskusov imperialistov. Kongres nadaljuje svoja dela.

Argumenti Djilasovega arzenala

Kot vsi časopisi v Jugoslaviji tako mora objavljati tudi Primorski dnevnik n Djilasovi ropotarnici napisane članke, ki naj nekoliko dvignejo moralo redkim rojščakom trockističnega dučeja. S poslednjim teh «redakcijskih» članov pod naslovom «Ob neslavni obletnici» objokujejo leto dni nepretrganih porazov, ki jih doživljajo po objavi resolucije Informacijskega urada izdajalci socializma tako v Jugoslaviji kot v svetu.

Toda kljub akrobacijam z že stokrat premletimi «argumenti» ne ovržejo niti ene same črte zgodovinske resolucije IU. Nasprotno, doprinašajo le vedno zgovornejše dokaze svojega nebrzdanega protisovjetizma, svojega nizkotnega izdajstva leninističnih načel ter svoje breznačelne borbe proti svetovnemu demokratičnemu gibanju.

Poklicni klevetnik Sovjetske zveze Djilas trdi v svoji histeriji, da se ima SZ samo sedanjemu vodstvu KPJ (predvsem pa trockističnemu Goebbelsu)! zahvaliti za vso ljubezen in avtoriteto, ki jo uživa med Jugoslovani. To duševno revše pa gotovo ne ve, da ta avtoriteta in ljubezen mednarodnega proletariata in delovnega ljudstva do SZ izvira že izza Oktobrske revolucije in da je leto za letom rasla po zaslugah Boljševiške partije in sovjetske oblasti, ki je osvobodila delavce in kmete kapitalističnega izkoriščanja. Jugoslovansko ljudstvo je ljubilo in spoštovalo SZ in Stalina pred nastankom KPJ, za časa najhujših frašcionaških in gestapovskih provokacij v vodstvu KPJ in ju ljubi najbolj prav danes, ko se je v senci Rankovičevih mitraljezov polastila vodstva KPJ peščica zakletih sovražnikov SZ. Eno leto sistematičnega blatenja SZ in njenega genialnega voditelja Stalina s strani bednih imperialističnih kreatur je samo še utrdilo v vsem svetu njuno nesporno vodstveno vlogo.

Zato se popolnoma strinjamo z drugo trditvijo, da «avtoriteta ostane avtoriteta le do takrat, dokler je na liniji napredka». In res, avtoriteta Boljševiške partije, SZ in Stalina je tudi v tem zadnjem letu silovito narasla, ker so pač tudi v borbi proti trockističnemu izdajstvu mnogo doprinesli k napredku in enotnosti svetovnega demokratičnega gibanja. Nasprotno so pa Tito in ostali Judeži v enem letu zapravili vso avtoriteto in zaupanje, ki so ga imeli prej svetu in zlasti med jugoslovanskim ljudstvom. Danes ni v Jugoslaviji niti 1 (reci en) odstotek ljudi ki bi ljubili in spoštovali to peščico najpodlejših izdajalcev človeške zgodovine.

Pač pa se vsi brez izjeme (tudi Tito in Djilas) boje brezdušnega krvoloka Rankoviča, ki je postal edini gospodar nad življenjem In edini ta brezmejni teror, ki ga n edini ta brezmejni teror, ki ga moremo primerjati le ges apovskemu in ustaškemu, s svojo knuto začasno še upogiba hrbte trpečega delovnega ljudstva Jugoslavije. Vsi napori, da se vzdrže siloma na oblasti (oni nazivajo to «jugoslovansko stvarnost»), da spremenite Jugoslavijo v ameriško kolonialno bazo za surovine in vojaške operacije (v njihovem jeziku «izgradnja socializma»), kakor tudi, da vzpostavijo trockistično internacionalno s sedežem v Beogradu (ali v Djilasovem dialektu: «vzpostavitev pravilnih odnosov med socialističnimi državami») so obsojeni na skorajšen in beden kanec.

Resnica, ki je prodrla do srca vsem poštenim demokratom v Jugoslaviji in v svetu, bo zrušila tudi režim laži in nasilja v Jugoslaviji in končno bo ta resnica triumfirala.

Jutri, 3. julija vsi v Trebče na ljudsko veselico «Dela» in «Lavoratore»

TU PA TAM...

PISKAVO «SLOVENSTVO». — *«Mi smo edina slovenska narodna lista», «mi smo edini prvoboritelji za slovenstvo v teh krajih» itd. To so bila gesla, s katerimi so se predstavili na volitve tržaški belo-modri lipovci (Caj pa tak . . .). Sedaj pa so nenadoma pozabili na svojo «edino slovensko narodno listo», na svoje «slovenstvo», na svoje sovraštvo do «prišlekov» itd. in so nekaj dni po končanih volitvah začeli govoriti o nekem zavezništvu z nabrežinskimi italijanskimi «demokrati». Samo da bi «potegnili» kominformiste, t. j. samo ob sebi umevno. Si morete misliti, kakšni branilci «slovenstva» so, če govore o «bloku» s tistimi, ki nočejo slišati o slovenski govorici, ki se devetindeveterdesetkrat prekrižajo in trinajstkrat pljunejo na tla, ko slišijo govoriti o Slovencih. Lepo, prav lepo sorodstvo. Toda mi smo vse to vedeli in celo napovedali. Revež je le tisti, ki je tem poklicnim političnim prevarantom verjel, ker si je mislil, da bo s svojim glasom za lipov čaj rešil «slovenstvo». Bo že videl za kakšno «slovenstvo» je glasoval, ko bo končno razumel, da so njegovi belo-modri lipovci slovenski agenti tistih ljudi, ki so v Washingtonu pred volitvami izpovedali «plebiscitarno» italijanstvo Trsta. Mislimo pa da bo v kratkem zelo malo kuncev med Slovenci in da bo gospod Agneletto s svojo čredico predstavljal v občinskih svetih samega sebe in svojo odvetniško pisarno.*

KOROŠKA, BABIČ IN AGNELETTO. — *Spominjamo se, da je jezuitski list «Giornale di Trieste» izšel nekaj dni od tega z naslovom: «Per 150 milioni di dollari Mosca ha tradito gli sloveni». Kar naenkrat so torej demokristjani postali veliki zaščitniki slovenskih pravic, medtem ko so pred meseci pisali, da na Koroškem ni Slovencev. Kapitalistična novinarska morala torej. Vse to se nam zdi čudno, če pomislimo, da je že ves reakcionarni tisk na liniji obrambe Tita in da se celo naša nadebudna VU zelo zanima za stanje Titovih živcev, ki ne trpijo komunističnih javnih zborovanj v Trstu. Prav zaradi tega se ne čudimo, da sta dva lista, ki sta si z besedami v laseh, pisala eno in isto, o, čitajmo ta dva citata. Eden pravi: «Zdaj je veliga in nesebična zaščitnica malih narodov za 150 milijonov dolarjev in za nekaj ton petroleja prodala tudi Koroško. Drugi se glasi: «. . . pogazila vsa načela . . . v obrambi pravic malega naroda za ceno 150 milijonov dolarjev in izkoriščanja avstrijskih petrolejskih vrelcev». No, ste razumeli, kdo je nesramnež, protisovjetski element, sovražnik demokracije in miru, ki je to napisal? Morda «Giornale di Trieste»? Vse je možno, toda tokrat ste se zmotili. Kakšen drugi italijanski reakcionarni list? Ne! «Primorski dnevnik»? Delno. Oglejte si oba ostavka in povejte po pravici, ali si nista slična? Prvega je spisal navaden mazač «Demokracije», drugega pa pamfletist «Primorskega dnevnika». Najbrž sta prepisala eden od drugega. Morda pa nevede. Kdor je ene in misli, piše, govori in smrdi prav tako, kakor somišljenik. Najbrž pa sta bila oba lista navdahnjena od jezuitskega «Giornale di Trieste». Zato tri hip, hip, hura za «dosledne revolucionarje» okoli «Primorskega», ki so pa natiskali nekaj prej novo bedastočo Ovraša in sedaj imperialističnega agenta Bortola Petronija. Ta človeški izrodek se je v nekem svojem strihninskem lanku upal napisati, da «vodi Sovjetska zveza . . . protisovjetsko politiko». Ali mu je mogoče udarila v glavo volivna «trombatura»?*

KOMENTAR KP

(Nadaljevanje s 1. strani)

KP ne bo zahtevala monopola v svetih, kjer ima večino, marveč se bo upirala na vse poštene demokratične sile. «Nemogoče je vsako sodelovanje s fašizmom in novim trockizmom ter njunim priveskom, čeprav je treba razlikovati voditelje in posamezne člane v dobri veri». Čeprav ni verjeti visokodonečim programom drugih strank, ni izključeno sodelovanje v nekaterih vprašanih.

Vprašanje STO ne bi smelo biti sporno, kakor je sedaj. KP je mnenja, da bi imenovanje guvernerja itd. v interesu vsega prebivalstva na STO.

«Status quo» pomeni, da je cona B jugoslovanska provinca, cona A pa vojaška baza imperialistov pod italijansko upravo. «Status quo» je na liniji protisovjetskega Atlantskega pakta.

Nemogoče je rešiti vprašanja STO na nacionalni podlagi. Veliko število prebivalcev je volilo v internacionalističnem duhu. Na tej liniji bo nadaljevala KP svojo borbo. Komentar se zaključuje s pozivom, naj osnovne partijske organizacije preučijo vse napake ki so se dogodile in naj se iz njih učijo v svojem nadaljnem delu.

Množične aretacije

(Nadaljevanje s 1. strani)

nj. Poudarjenja vredno je dejstvo, da je tov. Iztok Gorše šel v partizane kot 14-leten mladenič.

To so torej dejstva, ki govore o fašističnem režimu, ki ga je uvedla Titova klika v Jugoslaviji. Te aretacije pa so obenem najboljši znak, da je odpor proti imperialističnim agentom, ki vladajo v Jugoslaviji, zajel najširše ljudske množice in da je pričakovati skorajšnji konec policijsko-vojaškega diktatorskega režima. Prepričani smo da bomo 2. obletnico resolucije IU proslavljali skupno z jugoslovanskimi narodi ter da bo takrat Jugoslavija rešena izpod terorističnega Titovega jarma.

DELO V MESTU IN NA VASI

Člani tovarniškega bataljona pred porotnim sodiščem

Obdolženi da so "surovo„ postopali s fašisti

Nezaslišani sodni postopek - Inž. Forti, takratni komandant bataljona nastopa kot priča - Izpovedi prič - Partizani so izvršili aretacije na podlagi odredbe J. A. - Temna preteklost namišljenih žrtev

Kakor znano je bila razprava pred kazenskim sodiščem proti delavcem tovarne strojev FMSA, biv. šim članom. Delavske enotnosti, predana porotnemu sodišču. Obtoženi so bili «surovega ravnanja» z jetniki .Pred katero sodišče naj bi potemtakem spadali tisti policijski agenti, ki so na tako surov in nečloveški način ravnali s tov. Strajnom in Galom ,o katerih smo zadnjič pisali...? — in to v letu 1949!) Prva razprava je bila v torek 28 t. m.

Na zatožni klopi sedijo naslednji partizani-obtoženci: Umberto Bulian, Giordano Luxa, Mario De Santi, Mahnič, Michelucci, Riccatti, Nobilio in Giordano Fillini.

.Značilno je predvsem dejstvo, da inž. Forti-ja, ki je bil takrat komandant delavskega bataljona danes ni na zatožni klopi. Že iz dejstva, da je človek, ki je kot komandant edinice podpisal celo odredbo o aretaciji nacifašistov-kolaboracionistov, izvzet od procesa. Sklepati je, da proces sam ni nič drugega kot le nov člen dolge verige insceniranih procesov proti članom odpora in borcem za svobodo, je sklepati na pristransko postopanje oblasti, ki namenoma blatijo ljudi, ki so kot vojaki moral; izvrševati povelja, ki so jim bila odrejena po višjih vojaških oblasteh.

Prvi dan procesa so znova prečitali nekatere obtožnice, iste, ki so bile prečitane že pred kazenskem sodiščem.

S presledkom enega dne se je obravnava nadaljevala v četrtek popoldne. Inž. Forti je, kot bivši poveljnik delavskega bataljona, tega dne na dolgo govoril o formiranju in fukcioniranju istega. Seveda pri tem se je na vse načine otresal vsake sokrivde. Med drugim je tudi pritrdil, da je bil bataljon formacija v sklopu IX. korpusa in II. sektorja.

Za njim je nastopil kot priča Gustinčič Jože, ki je prebral odredbe št. 1 in 2 jugoslovanske armade, v katerih je bila zapovedana aretacija vseh fašistov, nacistov in kolaboracionistov.

Sledil je Moratto Florio, ki je nastopil tudi kot priča. Tudi Moratto je bil pripadnik Delavske enotnosti in pozneje član posvetovalne epuracijske komisije. Orisal je preteklost nekaterih aretirancev. V svojem pričanju se je opiral na dejstvo, da so dokumenti, ki potrjujejo njegovo pričanje, shranjeni v arhivu izrednega porotnega sodišča. Dejal je, da je gospod Mele ovajal delavce za časa nemške okupacije in da je bil zaradi njega marsikateri delavec odpuščen z dela in celo interniran. Povedal je, da je bil Forti škvadrist že od rimskega pohoda in republikin. Kot tak se je udeleževal škvadrističnih pohodov proti Židom v mestu. O Caranfi je dejal, da je kot čuvaj pazil na delavce, ki so pisali po zidovih protifašistične parole; Casucci je sam priznal, da je sodeloval pri OVRI. Enste pa je bil nacist in ni tega pred nikomur skrival. Moratto je ob zaključku dejal, da so bili vsi omenjeni oproščeni od epuracijske komisije, ki pa je itak bila le prava burka in ne epuracijska komisija.

V petek dopoldne se je razprava nadaljevala. Prvi je govoril odvetnik Giannini, ki zastopa «žrtve partizanskega surovega ravnanja». Tudi tokrat je izrabil priliko, da je čim najbolj blatil partizansko gibanje in seveda izmed obtožencev predvsem Buliana in Luxo.

Nato je spregovoril javni tožilec, ki zahteva za Buliana in Luxo po dve leti in 10 mesecev zapora, za ostale pa oproščenje.

„Suša" v kraškem vodovodu

Upravičeno nezadovoljstvo prebivalcev okodiških vasi radi kraškega vodovoda se ni še končalo. Kraški vodovod, ki je bil zgrajen, da končno reši važni problem dobave vode vasem, pa vse do danes ni popolnoma rešil tega vprašanja. Cim so bila dela končana, so se pojavile tehnične pomanjkljivosti. Voda ni prihajala v se vasi. Gradbeno podjetje, ki je imelo delo v zakupu, je moralo izvršiti nova popravila in nadomestitve pri vodnih ceveh.

Kakor izgleda so ta nadomestna dela sedaj končana, voda pa veeno ne prihaja redno v vasi. Ljudje govorijo, da ima zadevno podjetje pogodbo do avgusta meseca, na podlagi katere je vezano za redno dobavo vode.

Da prihrani na stroških dobave pa baje od časa do časa zapira vodo.

Vsekakor pa je že skrajni čas, da se kraški vodovod uredi in zagotovi vsem redni dotok vode. To je še posebno vežno v poletnem času, bodisi za ljudi kakor tudi za živino. Upravičeno se ljudje vprašujejo, kdo je kriv teh nerednosti.

Dolžnost Vojaške uprave in drugih oblasti je, da zadevo končno razčistijo. Problem vodovoda je izredne važnosti za naše kmete in tega se morajo oblasti tudi v polni meri zavedati.

Dijaški športni krožek organizira v nedeljo 10. julija t. l. izlet na Belopeška jezera. Cena vožnji tja in nazaj 600 lir. Kosilo iz nahrbtnika. Za informacije in vpisovanja vsak dan od 19. do 21. ure na sedežu krožka, ul. Trento 2.

V IGRALSKI IN REŽISERSKI ŠOLI

bomo spet pričeli s poukom jutri (v nedeljo) 3. julija ob 10. uri na trgu Ponterosso 6, II. Pridejo naj vsi tudi tisti, ki se želijo na novo vpisati. Vsak naj prinese s seboj zvezek in svinčnik. Vsi točno!

„Olika" gospoda župana

Pred volitvami so v zgoniški občini razdeljevali zavoje, ki naj bi bili nekaka pomoč starim in onemoglim, vdovam in sirotam. Ta podpora bi morala biti nepristranska, toda dejansko je bilo povsem drugače. Dogodilo se je, da je občina razdelila zavoje tudi ljudem, ki niso niti najmanj potrebni, dočim so bili izpuščeni revni in res potrebni občani.

Med temi je tudi tov. Purič vd. Jožefa iz Malega Repna, ki ni prejela te svojevrstne občinske pomoči. Ko je vprašala občinskega slugo pojasnila, jo je poslal do gospoda župana — dobro znanega «starega zajca». Res je šla vdova Purič 21. junija, t. j. dva dni po volitvah do župana, da ga vpraša o vzroku zakaj ni ona, kot vdova padlega partizana, prejela zavoja. Bivši «demokratični župan pa je sprejel ubogo vdovo precej ošabno. Ko ga je vprašala zakaj ni prejela zavoja, ji je «stari zajec» oblastno odgovoril, da deli pakete komur pač sam hoče, za njo ni več na razpolago, ker so bili že vrnjeni. Toda bivši župan se ni zadovoljil s temi besedami; ob tej priliki je zabrusil tov.ci Purič Jožefi v obraz nesramno, protaško in za vsako žensko žaljivo besedo.

To je torej «olika» bivšega zgoniškega župana, pristaša in kandidata Slovenske demokratske zveze. To naj bi bili odnosi do ljudstva? Očividno je da kuhata v «starem zajcu» jeza in srd, ker ne bo več zvesto služil tretjemu gospodarju, in tej jezi je moral dati duška na tak nedostojen način.

Agnelettova stranka je v resnici, lahko ponosna na take «olikane» pristaše!

„DELO" in „IL LAVORATORE"

organizirata

jutri (nedelja) 3. julija s pričetkom ob 14. uri

VELIKI LJUDSKI TABOR

v gozdiču pri Trebčah («Podzid»). Sodelujejo godba in pevski zbor iz Trebič ter pevski zbor «Rota».

Ob 17.30 bo v imenu Centralnega komiteta Komunistične partije STO, izročena celici iz Trebič zastava, v priznanje za najvišji odstotek glasov, ki jih je dalo Komunistični partiji, sorazmerno z drugimi okoliškimi vasmi, prebivalstvo Trebič.

Govorijo tovariši:

Stane Bidovec in Leopoldo Gasparini

predseduje **tov. ALBIN ŠKRK**

Ob 18.30 bo na športnem igrišču v Trebčah

nogometna tekma

med četami lista «Il Lavoratore» in partijske organizacije.

Sledi

ples in šaljive točke

Prevozna sredstva: od 14. ure dalje bodo vozili neprekinjeno kamjoni iz trga Garibaldi in trga pri Sv. Jakobu

ZGODOVINSKI DNEVI

2. 7. 1714 je bil rojen Willi Chr. Gluk, nemški skladatelj, reformator opere.

4. 7. 1846 se je rodil v Ježici pri Ljubljani Franc Levec, literarni zgodovinar. Bil je profesor v Gorici in Ljubljani, pozneje šolski nadzornik za Krajnsko in ravnatelj obeh učiteljišč v Ljubljani. Med drugim je opisal življenja mnogih slovenskih pesnikov in pisateljev. Uredil je tudi zbrane spise Levstika, Jurčiča, Valjavca in Rejavca. od leta 1881 do 1890 je bil urednik Ljubljanskega zvona, kjer si je pridobil veliko zaslug.

4. 7 1934 je umrla v Sanvellemozu (v Franciji) Maria Curie-Sklodowska, sloveča učenjakinja. Rojena je bila 7. XI. 1867 v Varšavi. Zaradi soudeležbe pri revolucionarni študentski organizaciji se je morala umakniti iz Varšave, ki je takrat pripadala carski Rusiji. Začasno se je nastalila v Krakovu nato pa je šla Pariz, kjer je nadaljevala študije in se nato poročila s profesorjem fizike Petrom Curieom. Po dveh letih intenzivnega študija in dela sta odkrila radium in polonij. S tem sta utrla pot nadaljnemu razvoju radioaktivnosti. Njuno delo je velikanskega pomena, saj sta podarila človeku zelo potrebna zdravilna sredstva. Marija Curie je dobila leta 1903 za svoje delo Nobelovo nagrado.

5. 7. je god Sv. Cirila in Metoda, ki sta sestavila Slovanom glagolico.

6. 7. 1835 je utonil v Savi Matija Cop Rojen je bil v Žirovnici leta 1797. Bil je slovstveno najbolj izobražen Slovenec svoje dobe saj je dobro obvladal 19 jezikov. Kot profesor je služboval na Reki, v Lvovu in pozneje v Ljubljani. S svojim znanjem je mnogo vplival na Prešerna.

6. 7. 1838 je bil rojen dr. Vatroslav Jagić, pomembni slavist.

6. 7. 1790 je bil rojen v Gorici Josip Tominec, slovenski slikar.

7. 7. 1860 je bil rojen Gustav Mahler, skladatelj-sinfonik. Živel je kot dirigent v Ljubljani.

8. 7. 1621 je bil rojen La Fontaine Jean, sloveči francoski basnopisec. Zaradi svojih basni, ki so včasih bičale tudi kralje in visoko cerkveno gospodo, se je zameril francoskemu kralju Ludviku XIV. Njegova dela so se ohranila do danes in imajo še vedno svojo umetniško dovršenost.

((RADIO))

TRST II.

NEDELJA: 13 Glasba po željah. 18 Sprehodi po našem podeželju. 17 Tokar vsakdo rad posluša. 20 Z narodno pesmijo širom Slovenije. 21 Radijski oder — Na sporedu bo novitev Finžgarjeve drame «Naša kri». Izvajajo člani Radijskega odra.

PONEDELJEK: 13 Pesmi in plesi raznih narodov. 18.15: Glasba za harmoniko. 20 Sportna kronika. 21 Verdi: «Othello», opera v štirih dejanjih.

TOREK: 12.10 Lahka solistična glasba. 18 Komorna glasba. 19.30 Glasba za stiri klavirje. 20.30 Z domače knjižne police. 21 Vzori mladini: Sv. Ciril in Metod. 21.30 Dvorak: Simfonija «Iz novega sveta».

SREDA: 12.10 Godba Civilne policije Julijske krajine. 13 Glasba po željah. 18.15 Haydn: Kvartet st. 5 op. 64 v D duru. 19.15 Igra Yehudi Menuhin. 21 Razgovori pred mikrofonom. 22 Beethoven: IX. simfonija v d molu.

CETRTEK: 12.10 Melodije jugoslovanskih narodov. 18 Glasbeno predavanje. 18.30: Slovenska folklorna glasba. 21 Radijski oder: Vitomil Zupan - «Stvar Jurija Trajbasa».

PETEK: 13 Glasba po željah. 18.40 Sramel kvintet. 20.30 Tržaški kulturni razgledi. 21 Mojstri besede. 21.30 Brahms: II. simfonija. 22.30 Večerne melodije.

Kotiček upokojenca

Kot je bilo že svojčas objavljeno, je dodelila Uprava za mednarodno pomoč gotove količine volnenega blaga, ki se razpečava v 14. trgovinah v mestu, tudi za upokojence. V to svrho izdaja Zveza Enotnih sindikatov upokojencev potrebna potrdila za nakup tega blaga po znižanih cenah. Zato vabimo upokojence, da jih dvignejo na sedežu, ulica Imbriani 5, soba št. 4.

* * *

Kot je zagotovil Istituto Naz. Provvidenza Sociale, bo potom poštnih uradov izplačana od 6. julija t. l. dalje mesečna podpora za julij in avgust skupno ter obenem tudi povišek 600 lir in 900 lir za one, ki so nad 65 let stari tudi za julij in avgust.

* * *

Zveza upokojencev ES se je zanimala za mnenje upokojencev glede izplačevanja podpor vsaka dva meseca mesto vsak mesec. Vsi upokojenci so enostavno proti tej odredbi. Zaradi tega se je zveza obrnila na VU in ravnateljstvo Istituto Naz. Provvidenza Sociale z zahtevo, da se izplačevanje podpore izvaja ponovno kot doslej vsak mesec.

OBJAVE

V nedeljo od 18. ure dalje bo imela Antifašistična mladina ples v Lonjerju pred gostilno Cok. Igrala bo godba Rinaldi.

Vabljeni so stari in mladi.

V ponedeljek, 4. t.m., ob 20. uri, bo v kulturnem krožku «Cebulec» slovensko predavanje o perečih vprašanjih. Predaval bo tov. Stane Bidovec.

Odgovorni urednik
DUSAN KODRIC
Tiska Tržaški tiskarski zavod
ul. Montecchi 6
Dovoljenje A.I.S.

NADALJUJEJO SE OKRAJNA ZBOROVANJA UPOKOJENCEV

Vojaška uprava mora izvesti predloge ki so jih sprejele civilne oblasti

Na okrajnih zborovanjih upokojencev, ki so se vršila pri Sv. Ivanu, v centru mesta, pri Sv. Jakobu, v Škednju, Rojanu in na Greti so upokojenci skupno preučili svoj tragični položaj. Tajnik Zveze upokojencev ES je na zborovanjih podal izčrpno poročilo v katerem so navedeni vsi predlogi, ki jih je postavila posebna komisija tukajšnjim oblastem v svrho konkretne podpore vsem upokojencem. Iz poročila izhaja nadalje, da se tozadevne oblasti vse do danes in kljub številom, niso pobrigale, da bi se tragični položaj teh izčrpanih delavcev vsaj deloma izboljšal. Bodisi Vojaška uprava kakor tudi ostali upravni organi, katerim je bilo že pred več meseci naslovljeno izčrpno poročilo so pokazali do tega, za upokojence življenske važnosti, vprašanja brezbrižen in povsem birokratičen odnos.

Povsem razumljivo je, da se je po več mesečnem brezupnem čakanju, ponovno povzela agitacija upokojencev. Agitacija, ki se odraža v številnih okrajnih zborovanjih, ki se te dni vršijo v mestu in okolici.

Na zborovanju so enoglasno odobrili obširno resolucijo, ki vsebuje 8 temeljnih točk, v katerih je poudarjena odločna zahteva rešitve tega vprašanja ter trdni sklep, da ne bodo odstopili od svojih zahtev, marveč še poostrili sindikalno agitacijo v teku. Protestirajo nadalje vsled zavlačevanja rešitve predloga o pomoči, ki je bil sestavljen 26. februarja t. l. in katerega so podpisali predstavniki vseh civilnih oblasti in sicer consko predsedstvo (dr. Furlan), tržaška občina (rag. Marino), državni zavod za socialno skrbstvo — I. N. P. S. (dr. Farci), E. C. A. (dr. Maffei), združene bolnice (odv. Presca) in ostali. Zahtevajo, da se omenjeni predlog uresniči in uveljavi s 1. januarjem t. l., da se na ta način vsaj delno zmanjša brezupno bedo in revščino, v kateri se nahajajo upokojenci. Številni samomori upokojencev, ki so posebno v zadnjih mesecih narasli, nam pričajo o žalostnem položaju teh siromakov.

Vojaška uprava mora izdati uradno poročilo o stališču, ki ga je zavzela v pogledu predlagane izredne podpore ter mora zavzeti tozadevne sklepe. Consko predsedstvo in občinski svet pa morata s svoje strani ponovno in energično interveniratj pri Vojaški upravi v svrho takojšnje rešitve te zadeve, ki se zavlačuje že več mesecev.

Gornja resolucija je bila poslana dne 24. junija Vojaški upravi in vsem civilnim oblastem. Ista bo obenem predložena na prvi seji novo izvoljenega občinskega sveta.

* * *

Danes, v soboto 2. 7. ob 19,30. bo zborovanje upokojencev za okraj Vrdela-Skoljet v sedežu K.K. v ulici del Prato.

Priporočamo vsem upokojencem tega okraja, da se zborovanja udeleže zaradi velike važnosti, ker bo kot v ostalih okrajih stavljena na glasovanje protestna resolucija, ki bo pozneje dostavljena Vojaški upravi. Ob tej priliki bodo sprejeti tudi sklepi po katerih se bo ojačilo agitacijo.

SVOJEVRSTNA INICIATIVA CONSKEGA PREDSEDNIKA

Miloščine ne bodo rešile stanovanjske krize

Conski predsednik dr. Palutan je te dni izdal svojevrstni poziv tržaškemu prebivalstvu za gradnjo stanovanjskih hiš. V pozivu se obrača do Tržačanov, češ, naj bi vsak po svojih močeh prispeval za gradnjo novih stanovanjskih hiš, v prvi vrsti pa za popravila vojašnice Cumano, v kateri je prostora za 60 stanovanj. Poziv pravi nadalje, da se bodo z eventuelnim preostankom nabrane vsote, naknadno zgradila še druga ljudska stanovanja. Dr. Palutan se končno obrača na trgovska in industrijska podjetja, pomorske družbe, zavarovalnice itd., naj radodarno prispevajo.

To je res čuden in svojevrsten način reševanja stanovanjske krize. Jasno je, da bi s tem največ utrpel že itak izčrpani delavski razred. Smešno se nam zdi, da se conski predsednik obrača na prebivalstvo, ki bi moralo nositi tudi to denarno breme. Kje naj vzame ljudstvo denar, ko so pa plače in mezde že itak nezadostne za najmanjše življenske potrebščine? Z druge strani pa vemo že iz stare prakse, kako bi v tem primeru prispevali bogatejši sloji. Morda bi milostno navrgli par skopih tisočakov in to bi bil ves njihov «radodarni» prispevek.

Sicer pa so take vrste nabiralnih akcij precej sumljive. Zadostuje nam primer zimske nabiralne akcije za pomoč brezposelnim. Nabranih je bilo takrat prilično 25 milijonov lir. Toda brezposelni vse do danes niso prejeli niti... počenega groša.

Predno je govora o kakih ljudskih prispevkih, naj odgovorne oblasti povejo kako in kam je končala ta vsota.

Reševanje te stanovanjske krize z ljudskimi prispevki, to je z žulji delavcev, pa nam ponovno dokazuje nezmožnost upravljanja postavljenih organov. Z miloščinami se prav gotovo ne bo rešil ta problem, to mora biti gospodom upraviteljem povsem jasno. 60 stanovanj, ki jih bo po dovršenih delih, dala vojašnica Cumano, pa predstavljajo v razmerju z potrebami ljudstva le kapljico vode v morju.

Pri nabiralni akciji, ki jo hoče izvesti conski svet pa moramo ugotoviti, da bodo najmanj prizadeti tržaški bogataši in kapitalisti. Do teh slojev bi morale oblasti predvsem obrniti svojo pozornost v tem pogledu.

Konkretno naj se obdaačijo s posebnim družinskim davkom vse družine tržaških milijonarjev. Povišajo naj se najemnine stanovanj bogatinov. Uvede naj se enkratni davek na vse velike poslovne prostore. Le s takimi, napram bogatim slojem, energičnimi ukrepi se da rešiti vprašanje denarnega sklada za gradnjo novih stanovanj. Toda to očividno ne diši preveč conskemu svetu, ki je vse preveč in tesno pozan s tržaškimi kapitalističnimi krogi in stremi za tem, da ščiti njih razredne interese. Ubogo delovno ljudstvo pa naj si samo gradi hiše, ako hoče imeti, človeku dostopna stanovanja. To je pač dejansko mišljenje teh gospodov.

Borba za zajezitev delavskih odpustov

Na sindikalnem polju beležimo zadnje čase nekako premirje. V resnici pa to ni premirje, pač pa ves delavski razred, so nevzdržne. vihta».

Razmere, v katerih se nahajajo preživljanje družine 60.000 lire mes- ves delavski razred, so nevdržne. Če pomislimo, da je potrebno za preživljanje družine 60 tisoč mesečno in da večina delavcev ne zasluži mesečno več kot polovico omenjene vsote, ali pa še toliko ne, potem si lahko ustvarimo jasno sliko, s kakšnimi težkočami se morajo vsakodnevno boriti družine prestevilnih delavcev.

Že od preteklega leta so zahteve delavstva ostale na mrtvi točki. Tukajšnji delodajalci so se vedno sklicevali na razmere enake onim v Italiji in ker so njihove organizacije tako povezane z organizacijami italijanske republike, da ne morejo sami ničesar storiti v tem pogledu. Dejansko so enostavno zavrnili vsako intervencijo predstavnikov delavskih organizacij.

Sedaj pa je Italijanska splošna delavska zbornica (C. G. I. L.) predložila vladi in delodajalskim organizacijam zahteve po brezpogojnem zboljšanju mezd. Predočila jim je, da tako stanje delavškega razreda kot je danes ne more več dolgo trajati. Tako bodo s tem korakom tudi tržaške delodajalske organizacije postavljene pred iste zahteve. Tržaško delavstvo je tesno povezano z italijanskim delavstvom in bo v bodoči sindikalni borbi za zboljšanje življenskih pogojev kompatno solidarno z njim.

Medtem pa grozijo ponovno z odpusti, tokrat v ladjedelnici Sv. Marka. Zaenkrat nameravajo odpustiti 120 delavcev in če se jim bo zdelo potrebno bodo povečali to število na 250 delavcev. ES se bodo tem odpustom z vso odločnostjo uprli.

Delavski razred je lahko zadovoljen z blagostanjem, ki mu ga prinaša toliko opevani Marshallov načrt. Očividni so njegovi sadovi: večanje brezposelnosti in revščina.

P. D. «F. Prešeren» iz Kolonkovca organizira danes 2. julija ob 20.30 v gostilni «ex Soci» svojo prvo kulturno konferenco s kratkim programom. Predaval bo tov. Justo Košuta.

Vabljeni vsi!

Tovariši in tovarišice iz Saleža in Zgonika, udeleženci volivnega zborovanja na Opčinah, darujejo za tiskovni sklad «Dela» znesek lir 2850.

NABREŽINSKI „NARODNJAKI" SE RAZKRINKUJEJO

Ljudsko zmago hočejo prikriti

Nad izidom volitev v nabrežinski občini so, razen Babičevih pristašev, posebno razočarani gospodje ki se zbirajo okrog «lipe». Ti zagrizeni slovenski nacionalisti niso pričakovali, da bo iz občinskih volitev izšla zmagovita SIAU, niso pričakovali, da bo zmagalo slovansko-italijansko bratstvo. Saj so smatrali nabrežinsko občino kot nekak svoj nacionalistični revd. Zato jih je zmaga SIAU tembolj zadela v živo.

Da bi prikrili svoj poraz in obenem s tem potlačili in prikrili zmago demokratičnih sil, so pričeli po volitvah širiti glas, da se bo v občinski upravi «lipa» združila v blok z italijansko stranko; temu bloku naj bi se pridružili tudi še Babičevi predstavniki. Na ta način bodo predstavniki SIAU popolnoma osamljeni in jim bo zaradi tega onemogočeno izvajati v občinski upravi konkretne točke svojega programa.

Ta gesla imajo dokaj prozoren namen. Pri naših ljudeh bi hoteli ustvariti malodušje in prikazati SIAU kot nezmožno, da izvede svoj volivni program. Z druge strani pa so se gospodje okrog «lipe» zelo hitro razkrinkali. Že samo širjenje govoric o bloku z italijanskim blokom nam prikaže v pravi luči te «narodnjake», ki so pred volitvami kričali na vse vetrove, da so edino oni pravi in resnični predstavniki Slovencev in dosledni branilci narodnih pravic. Sedaj jih ljudstvo lahko vpraša kje je njihova narodna zavest in kako bodo opravičili svoje morebitne podtalne sporazume z drugimi strankami, katerim je obramba naših narodnih pravic.... deveta briga. Sicer ni nič čudnega, da se ti «narodnjaki» tako družijo.

Gospodje okrog «lipe», pa naj si dobro zapomnijo, da se SIAU ne boji nikakih tajnih blokov. Program SIAU je docela jasen. Njegovi predstavniki, ki jim je ljudstvo zaupalo svoj glas, se bodo vedno in dosledno borili za izvedbo tega programa. SIAU ne bo zvajala nobenih tajnih blokov, pač pa je vedno pripravljena sodelovati z vsemi ki imajo raznične in poštene namene v korist občanom.

Govorice, ki jih širijo «lipari», češ, da so kandidati SIAU večinoma iz Nabrežine in da niso zastopane v občinskem svetu poedine vasi, so — milo rečeno — smešne in niso našle pri ljudeh onega odmeva, ki si ga želi «Demokracija». Naše ljudstvo je politično dovolj zgrajeno in se ne izgublja v takih ozkogrudnostih.

Zaman so torej, gospodje «liparji» vse vaše govorice in gesla, ki jih hočete razširjati med ljudstvom. Dejstvo je le eno — nabrežinska občina ni vaš fevd to so vam volitve najiasneje pokazale in s tem dejstvom se morate pač sprijazniti! Ne preostaja vam nič drugega, številke se ne morejo izbrisati!

OZADJE RIMSKIH SPORAZUMOV

Za gospodarski razvoj Trsta je bila izredne zgodovinske važnosti okolnost, da se je rešil beneškega gospodstva in se po lastni volji politično povezal na svoje naravno zaledje. O tem nam zgovorno pričajo med drugim tudi podatki o naglem naraščanju tržaškega prebivalstva. Podatki so naslednji:

Leto	št. prebivalcev
1700	5.700
1867	123.000
1900	176.000
1913	247.000

V letih od l. 1900 do l. 1913 znaša povprečni letni prirastek 5.461 oseb. Ce to dejstvo je zelo značilno za ugotovitev dobe blagostanja.

S kompromisno rešitvijo o državnopravni pripadnosti Trsta je bila, pri danem mednarodno-političnem položaju, podana možnost za neodvisno in predvsem demokratično vodstvo tržaškega gospodarstva. Ustanovitev Svobodnega tržaškega ozemlja je namreč dobila v mirovni pogodbi z Italijo svečana mednarodna zagotovila tudi za samostojno vodstvo gospodarstva. Izgledalo je, da se bo Trst s tem rešil vseh škodljivih, nenaravnih gospodarskih spon.

Vendar se je, zaradi namenov imperialistov, uveljavljane mirovne pogodbe z Italijo v pogledu Trsta namenoma zavlačevalo in oviralo, a gospodarsko izživljanje utesnjevalo. Zaradi teh namenov so bili sklenjeni med VU anglo-ameriškega dela STO-ja in reakcionarno italijansko vlado 9. marca 1948 finančni sporazumi. Kasneje, 22. sept. 1948, pa je bil med omenjenima pogodbenicama sklenjen nov, širši finančno-gospodarski sporazum. Dejansko je Trst s temi sporazumi izgubil gospodarsko samostojnost, sporazumi sami pa pomenijo hkrati grobo kršitev mednarodnih dogovorov.

Po mirovni pogodbi je Italija dolžna zalagati STO z lirami in valutami, ki so potrebne za tržaško zunanjo trgovino, dokler se ne uredijo finančne osnove neodvisne države. Iz te dolžnosti, ki je omejena in začasna, si je De Gasperijeva Italom Alreyem pridržala zase monopol tržaške zunanje trgovine, kontrolo vseh financ in gospodarstva.

Dovolj bo, če se seznanimo z določbami rimskih sporazumov o zunanji trgovini, da spoznamo njih smisel. V sporazumih je rečeno, da bo Italija, to je njeno ministrstvo za zunanjo trgovino, obvestila vse države, s katerimi ima Italija trgovinske pogodbe, da je za zunanjo trgovino Trsta kompetentna edino Italija in da ona razširja svoje trgovinske pogodbe tudi na anglo-ameriško ozemlje STO-ja. VU izjavlja na istem mestu, da ne namerava začeti trgovinskih pogajanj ali pogajanj finančnega značaja z «nobeno evropsko državo». Očitno je, da je VU z naglašanjem «evropskih držav» dovoljeno, da svobodno postopa proti Ameriki in to v pogledu na Marshallov plan.

Po sporazumih odreja ves obseg tržaške zunanje trgovine rimsko ministrstvo s kontingenti, s sistemom licenc in z nadzorstvom deviznega prometa. Vsako morebitno naročilo tujih držav pri tržaški industriji se mora izvršiti na temelju italijanskih predpisov. Zapro se vsi kompenzacijski računi pri podružnicah «Banca d'Italia» v Trstu, ki so tržaškim tvrdkam omogočali sklepati posle z inozemstvom neodvisno od italijanskega ministrstva za zunanjo trgovino.

Praktično pomenijo določbe rimskih sporazumov onemogočati Trstu, da sklepa gospodarske sporazume z državami zaledja, da sam izbira svoja tržišča po konkurenci in koristi, da vodi skrb o svoji plačilni bilanci. Vse to neprecenljivo škodi Trstu in njegovemu prebivalstvu.

Kdor ima v svojih rokah zunanjo trgovino tako majhne ekonomske edinice, ki v glavnem živi od trgovine ,industrije in pomorstva ter ne razpolaga z lastnimi surovinami. logično nadzira vse njeno gospodarstvo ter je popolen gospodar.

Namen imperialistov v tem delu Evrope so narekovali Anglo-američanom vključiti STO v italijansko gospodarstvo. Mislijo pač, da bodo s pomočjo reakcionarne italijanske vlade, ki brezskrbno sledi poveljem imperialistov, mnogo lažje in za širšo javnost ne tako očitno vplivali in po njihovih protiljudskih receptih usmerjali ne samo naše politično, temveč tudi gospodarsko življenje.

Odprta noč in dan so groba vrata...

VLADIMIR NAZOR

njegovo življenje, delovanje in smrt

Komaj teden dni je, kar je gomila zagrnila največjega slovenskega pesnika Otona Župančiča, in zopet je zazevala zemlja, da sprejme vase velikega hrvatskega poeta Vladimirja Nazora.

Ob dveh novih grobovih se nam nehote vsiljuje čudovita podobnost ne le življenske poti, temveč tudi umetniškega ustvarjanja dveh velikih duhovnih bratov Župančiča in Nazora. Oba izhajata iz malomeščanskih družin, ki sta jima omogočili visokošolsko izobrazbo. Vendar ju to ni oddaljilo od ljudstva. Rodna zemlja, življenje slovenskega odn. hrvatskega naroda sta jima bila oni živi vrelec, iz katerega sta zajemala pri svojem delu. Tudi njuna življenska pot, ki ni poznala težkih pretresov, je potekala obema v mirnem umetniškem ustvarjanju. Celo po življenskem nazoru in duševnem razvoju sta si bila zelo, zelo sorodna.

Čeprav sta bila že oba v letih, ju je narodno osvobodilna borba

prevzela z vso svojo nezadržno silo. Za osvoboditev domovine izpod fašističnega jarma sta zastavila svoji peresi, ki sta zalegli več kot najboljše orožje. In končno sta — skoro istočasno — zaključila svojo plodovito življensko pot, objokovana od svojega ljudstva.

*

Vladimir Nazor se je rodil 30. maja 1876 v Postirih na dalmatinskem otoku Braču, kjer je imel njegov oče Peter — po poklicu uradnik — svoje posestvo.

Po želji matere in kljub gmotnim težkočam so poslali mladega Vladimirja v Split, kjer je ob podpori svoje tete dovršil gimnazijo. Po maturi je šel študirat naravoslovje v Zagreb in v Gradec. Po končanem študiju je službovai kot profesor na gimnazijah v Splitu, Zadru in Pazinu ter na učiteljiščih v Kopru in Kastvu. Po prvi vojni je poučeval dve leti na učiteljišču v Zagrebu, nato pa je bil imenovan za ravnatelja Dečjega doma v Crikvenici, kasneje pa gimnazije na Sušaku.

Od leta 1932 je — po upokojitvi — živel večinoma v Zagrebu in deloma v Dalmaciji. Decembra 1943 pa je iz Zagreba odšel v spremstvu mladega pesnika Ivana Gorana Kovačića v partizane. Tu je s svojimi govori in pesmimi vzpodbujal k borbi proti okupatorju. Izvoljen je bil za predsednika AVNO Hrvatske in po osvoboditvi za predsednika prezidija hrvatskega Sabora. 19. junija letos je v Zagrebu za vedno zatisnil svoje oči.

*

Vladimir Nazor pomenja za mednarodno hrvatsko književnost to, kar pomenja Župančič za slovensko.

Predvsem je obogatil hrvatski književni jezik s sočnim besednim zakladom dalmatinskega in istrskega ljudstva. S svojim spretnim in neumornim peresom je dal hrvatski poeziji in prozi novih izraznih možnosti in oblik.

Zelo je ljubil domačo zemljo in svoje ljudstvo, ki jih je poznal kot malo kdo. Znal se je vživeti v preprostega dalmatinskega ribiča ter istrskega kmeta. Te preproste ljudi, njihovo življenje in skrbi je znal prikazati tako resnično kot nihče pred njim. Prav v njegovih pesmih, povestih in novelah, kjer opisuje življenje hrvatskega delovnega ljudstva, je vsa veličina Nazorjeve umetnosti.

V svojih «Povestih iz detinstva» (l. 1924) slikovito opisuje trdo življenje kmetov na otoku Braču, ki z neverjetno žilavostjo izžemajo iz skope dalmatiske zemlje svoj vsakdanji kruh. Nad vse živi in resnični so njegovi opisi dalmatinskih ribičev in kmetov z vsemi njihovimi lastnosmi; pa tudi malega človeka iz ostale Hrvatske je ovekovečil v svojih spisih.

Najpomembnnejše zbirke proze te vrste so «Povesti z otoka, mesta in planine» (l. 1927), «Zagrebške novele», roman «Pastir Loda» (l. 1939). Tudi v svojih pesniških delih kot so epska pesnitev iz velebitskega pogorja «Medved Brundo» (1915), pesnitev «Utva zlatokrila» (1918) ter pesniški «Niz koralj» (l. 1922) ter drugih, je izlil vso svojo ljubezen do rodne zemlje in svojih rojakov.

S prav posebno ljubeznijo je opisal življenje ubogega istrskega ljudstva, ki ga je spoznal in vzljubil za časa svojega službovanja v Pazinu in Kopru. «Veli Jože» (l. 1908) je poosebljenje istrskega ljudstva, ki ga izkoriščajo in zatirajo tuji imperialisti, a ki se bo otreslo vseh svojih sovražnikov ter začelo novo življenje v svobodi. Tudi njegove «Istrske povesti» (l. 1913) so dragocen doprinos k poznavanju življenja Istranov.

Mnogo njegovih del posebno še pesniških je zajetih iz hrvatske zgodovine in tradicije. Med te spada zbirka pesmi «Slovanske legende», ki je kot njegova prva knjiga izšla leta 1900, dalje epska pesnitev iz slovenskega bajeslovja «Zivana» (1902), «Knjiga o hrvatskih kraljih» (1904) ter «Hrvatski kralji» (1912).

Poleg tega imamo še celo vrsto njegovih pesmi, izdanih v zbirkah «Lirika» (1.1910), «Nove pesmi» (1913), «Intima» (1915), epska pesnitev «Utva zlatokrila» (1918), znamenita zbirka «Pesmi o štirih nadangelih» (1932) «Knjiga pesmi» (1942) in druge. Med pripovednimi spisi so poleg že omenjenih pomembne njegove povesti in črtice za mladino, ki jih je izdal v več zbirkah.

Od ostalih spisov pa naj omenimo še avtobiografske črtice, zbrane v raznih knjigah, med katerimi je njegov partizanski dnevnik «S partizani» (l. 1945) dragocen doprinos k zgodovini osvobodilne borbe.

Prav tako, kot je Župančič obogatil slovensko literaturo z mnogimi prevodi iz tujega slovstva, je tudi Nazor posredoval Hrvatom mnogo biserov iz svetovnega leposlovja. Iz angleščine je prevedel Shakespearovo dramo «Macbeth», iz nemščine najlepše Goethejeve in Heinejeve pesmi, iz italijanščine pa «Pekel» iz Dantejeve «Božanske komedije».

Na visoko stopnjo njegove umetnosti kažejo številni prevodi njegovih del v tuje jezike.... V slovenščino je preveden «Veli Jože», «Istrske povesti» ter mnogo njegovih novel in pesmi. V italijanščini je izšlo več njegovih novel, pesmi in črtic ter ep «Medved Burndo», katerega je prevedel avtor sam. Tudi v drugih jezikih (madžarskem, bolgarskem in češkem) imamo prevedenih več njegovih novel, povesti in pesmi.

Hrvatski narod izgublja z Nazorom najplodovitejšega in najpopularnejšega svojega pesnika in pisatelja, ki je v petdesetih letih svojega umetniškega dela silovito obogatil hrvatski književni jezik ter v hrvatski literaturi izpopolnil lik hrvatskega človeka.

Naj mirno počiva v svoji hrvatski zemlji, ki jo je tako ljubil!

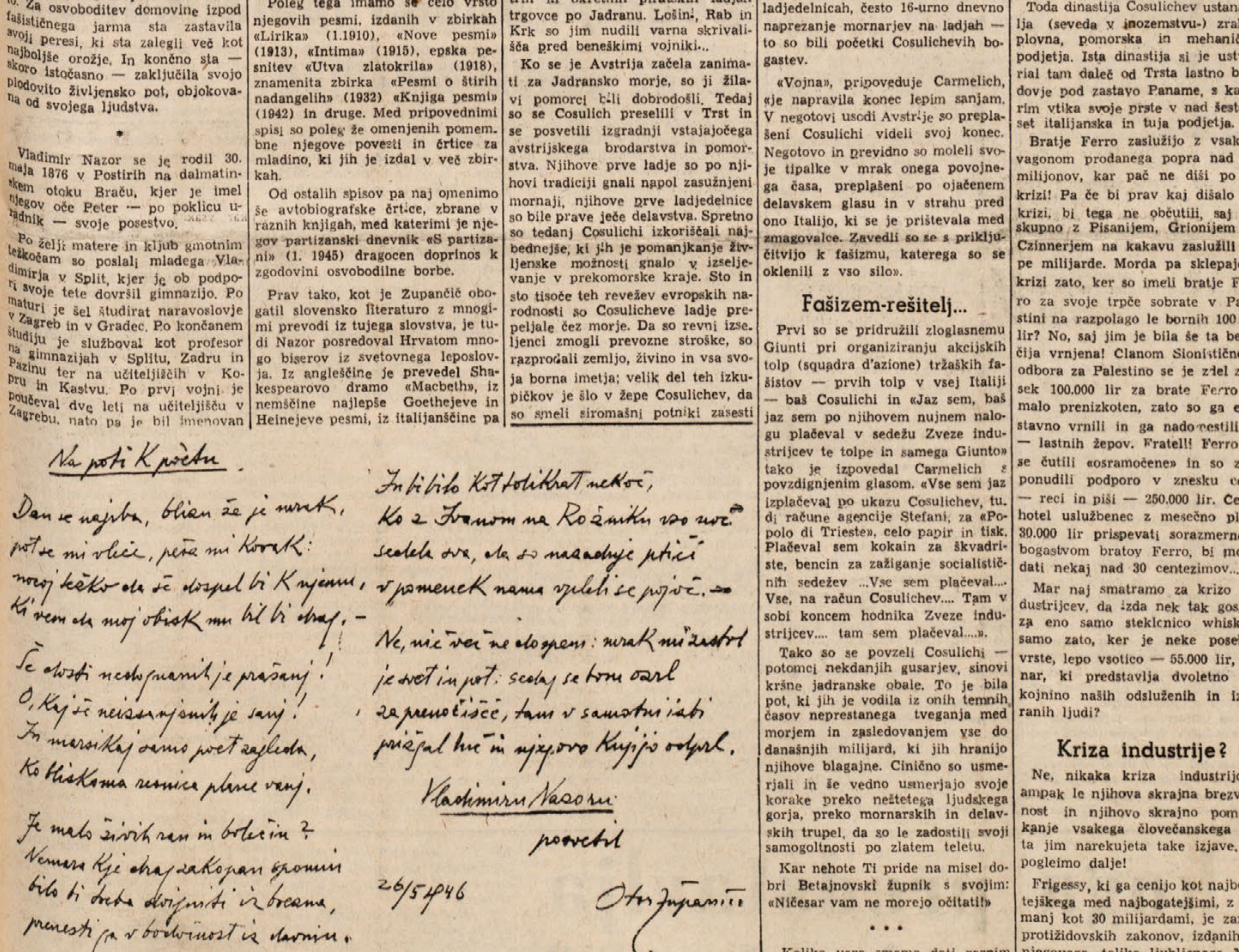

Na poti k počitku

Dan se nagiba, blizu že je mrak,
pot se mi vleče, pęša mi korak:
moraj kako da še dospel bi k njemu,
ki vem da moj obisk mu bil bi drag. –

Še dosti neodgovorjenih je vprašanj!
O, koj še neizsanjanih je sanj!
In marsikaj samo pred zagleda,
ko kiskoma zarnica plane vanj.

Je malo živih ran in bolečin?
Nemara kje drag zakopan spomin
bilo bi treba dvigniti iz brezna,
prenesti ga v bodočnost iz davnin.

In bilo kot tolikrat nekoč,
ko z Ivanom na Rožniku vso noč
sedela sva, da so nasadnje ptici
v spomenek nama zapeli se pojoč. –

Ne, nič več ne dospem: mrak mi zastrl
je svet in pot: sedaj se bom ozrl
za prenočišče, tam v samotni izbi
prižgal luč in njegovo knjigo odprl.

Vladimirju Nazoru
posvetil
26/5 1946
Oton Župančič

Voščilo O. Župančiča V. Nazorju ob njegovi sedemdesetletnici

NAŠE LUČI

OTON ŽUPANČIČ

Odgovori, Ciciban:
kaj je naša prva luč?

Naša prva luč je sonce:
z zlato roko svet odgrinja,
zlatih ciljev nas spominja.

Sonce je zašlo za goro;
odgovori, Ciciban:
kaj je naša druga luč?

Naša druga luč je mesec:
daleč smo se zanočili,
v mesečini prav hodili.

Sonce je zašlo za goro,
mesec je odšel za soncem;
odgovori, Ciciban:
kaj je naša tretja luč?

Naša tretja luč je ogenj:
gospodarja, vso družino
zvabil v svojo je svetlino.

Sonce je zašlo za goro,
mesec je odšel za soncem,
ogenj v hiši je ugasnil;
odgovori, Ciciban:
kaj nam je četrta luč?

Luč četrta je beseda:
jasna hodi med narodi,
dušo k duši tajno vodi.

Sonce je zašlo za goro,
mesec je odšel za soncem,
ogenj v hiši je ugasnil,
sam ostal si brez besede;
odgovori, Ciciban:
kaj je naša zadnja luč?

Naša zadnja luč je duh:
vse je mračno, duh nam seva,
k Bogu pota razodeva.

Postanek Združenih držav Amerike in njihova ustava

Borba kolonij za svojo neodvisnost

Ameriška kapitalistična buržuazija se je okoristila s pridobitvami borbe svojega ljudstva, ga izdala in zasužnjila

Koncem 15. stol. se je v zvezi z razvojem tekstilne industrije začela v Angliji deliti srenjska zemlja. Zemljiška gospoda je čim dalje večje predele zemljišč uporabljala za pašnike svojih ogromnih ovčjih čred; opuščala je zato kmetijstvo in izganjala vedno večje množice kmetov z njihove zemlje. Tisoči razlaščenih kmetov so bludili brez vsakih sredstev po cestah in bili izpostavljeni različnim in trdim zasledovanjem od strani angleške gosposke. Zato se je vedno večje število teh revežev izseljevalo v razne kolonije. Toda stanje je koncem 18. stol. doseglo svoj višek in vprašanje kolonij je torej postalo za Anglijo vedno večje važnosti.

Tekom časa je Angliji uspelo izriniti dotedanje gospodarje iz severoameriških pokrajin. L. 1763 so si zagotovili Kanado, koncem 18. stol. pa je bila večina Severne Amerike v angleških rokah.

Že v začetku 16. stol. so odhajali v Ameriko številni izseljenci, ki pa so mesto obilega zlata, katerega so se nadejali, našli le obilo težav in še obilnejše nevarnosti. Pozneje so v Ameriko odpremljali razne kaznjence, obsojene v sužnost. Posebno so pa uprobljali črnce, ki so bili predvsem dobrodošli na ogromnih tobačnih plantažah južnih pokrajin.

V severnejših predelih je prevladovalo gospodarstvo kmetov-farmerjev in kmalu sta se razvili tudi industrija in trgovina. Ta razvoj pa je bodel v oči kapitaliste v Angliji. Da odvrne nevarnost konkurence, je angleški parlament skušal na vse načine omejiti razvoj industrije svojih severoameriških kolonij: prepovedal je graditi železarne (1750), zabranil tekstilno industrijo (1754) itd. Posebno je razburila prepoved naseljevanja v zapadnih pokrajinah (1763), a višek je dosegel zakon o taksah (1763), ki je obremenil prav vse trgovske predmete in predpisal celo veliko takso na vsako posamezno številko časopisa. Razburjenje je bilo tolikšno, da je morala angleška vlada zakon o taksah ukiniti. Toda kmalu je uvedla nove davke, istočasno pa poslala v Ameriko več vojaštva.

Decembra 1773. so bostonski prebivalci naskočili ladje, ki so priplule v Boston z obdavčenim čajem in pometali zaboje s čajem v morje («bostonska čajanka»). Zato je angleška vlada sklenila zapreti bostonsko pristanišče za trgovino, kar je sodu upora zbilo dno.

Istega leta (1774) so ameriške kolonije poslale svoje zastopnike na kongres v Filadelfijo, ki je spoštljivo zaprosil angleškega kralja, da preneha s takim početjem. Angleški kralj pa je zahteval brezpogojno pokorščino od strani kolonij in jih proglasil v vojnem stanju. Naslednjega leta so se začeli boji med kraljevo vojsko in ameriškimi kolonisti.

Vojna z Anglijo je trajala do l. 1782. Ameriške koloniste je vodil odlični organizator George Washington (1732-1799).

Upornikom je spočeitka trda predla. Le z veliko težavo in še večjo požrtvovalnostjo so mogli kolonisti kljubovati urejeni kraljevi vojski in strahovitemu zimskemu mrazu. Vrhutega so jim nagajali tudi še bogati veleposestniki južnejših dežel, gospodarji sužnjev, in angleški uradniki, ki so delovali v Ameriki.

Da bi svojo vojsko povečal, je angleški kralj najel pri nemških knezih 30.000 vojakov-tlačanov in tudi ruska Katarina II. bi mu bila dala drugih 20.000; napeti odnošaji do Anglije, nedavni kmečki upori pod Pugačovim in nasprotovanje naprednih ruskih mož (Radišev in drugi) so pa to namero ruske carice preprečili.

A tudi ameriški uporniki niso ostali brez pomoči; mnogo odločnih mož iz Evrope je hitelo na pomoč Washingtonu in njegovim rodoljubom. Omenimo le Francoza Lafayette in Saint-Simon, ki sta pozneje igrala tolikšno vlogo v preobrazbi človeške družbe. Tudi so Američani s pridom izkoristili staro sovraštvo med Anglijo in Francijo in dosegli, da je slednja poslala svoje čete njim v pomoč proti kraljevi vojski (1778). Končno je delal Angležem velike preglavice partizanski način borbe ameriških rodoljubov.

L. 1781 so se glavne angleške vojne sile morale predati Washingtonu pod Yorktownom (država Virginija), leta 1882 so v Versaillesu izdelali mirovne pogoje, ki so jih potrdili leta 1883 in v katerih so Angleži priznali neodvisnost ameriških kolonij za svojo neodvisnost, ona polno zmago vojna ameriških kolonij za svojo neodvisnost ona vojna, katero je Lenin imenoval «vojno ameriškega naroda proti razbojnikom Angležem, ki so zatirali Ameriko in jo držali v kolonijalnem suženjstvu».

Nova država se je morala boriti spočetka z velikimi težavami. Že za časa vojne so pristašem Angležev, bogatim posestnikom, zaplenili zemljo in nad 100.000 Angležev izgnali iz dežele. Vojna je pa uničila tudi mnogo farmerjev in pustila velike dolgove. Vlada je sklenila zvišati davke; ker pa kmetje niso zmogli visokih davkov, so jim prodajali živino in zemljišča.

Te razmere so dovedle do vstaje kmetov, katerim so se pridružili tudi revnejši mestni sloji. Vstajo je vodil udeleženec vojne za neodvisnost Daniel Chase (1786). Le s težavo so čete Združenih držav zmagale upornike. Obenem pa je to demokratično gibanje prisililo buržuazijo Severa in veleposestnike - lastnike sužnjev z Juga do zbližanja in tesnejše povezave. Sklenili so izpremeniti ustavo in okrepiti osrednjo oblast.

Že l. 1781 je bila sprejeta prva ustava nove retpublike, v kateri se je združilo 13 držav, bivših kolonij, ki so pa bile med seboj le bolj rahlo povezane, kar je močno oteževalo vojne operacije.

Leta 1787 so izdelali novo ustavo, ki velja v svojih bistvenih točkah še danes.

Po ustavi iz leta 1781 je bila vsaka država samostojna v pogledu oboroženih sil, financ in carinskih mej. Nova ustava je okrepila moč osrednje vlade in prepuščala državam znatno samostojnost v krajevnih vprašanjih. Vrhovni izvršilni organ je predsednik republike, voljen na štiri leta; isti je vrhovni poveljnik vojske in mornarice, namešča uradništvo in ima sploh velika polnomočja. Za prvega predsednika je bil izvoljen Washington.

Ameriški parlament sestoji iz dveh domov: iz doma predstavnikov in iz senata (gornji dom). Prvega volijo poslanci po številu prebivalcev vsake države, drugega pa tvorijo predstavniki, po dva vsake države.

Pravice delovnega ljudstva so z novo ustavo bistveno omejene. Osnova volivne pravice je temeljila na davkih, torej na zasebni lastnini (posestvo ali kapital). Tudi je bilo za volivno pravico potrebno preživeti v nekem kraju določen čas, kar je jemalo volivno pravico vsem novim naseljencem. Zenske niso imele volivne pravice. Suženjstvo je bilo ohranjeno, a sužnji, kakor tudi urojenci («Indijanci») niso imeli volivne pravice.

Ustava iz leta 1787 je torej bila popolnoma v skladu z interesi trgovsko-industrijske buržuazije na Severu in lastnikov plantaž - gospodarjev sužnjev na Jugu, čemur se seveda ne smemo čuditi, saj so ob urejevanju nove države bili baš ti na krmilu. Kljub temu sta bili vojna za nedovisnost in ustava ZDA, ki je utrdila pridobitve te vojne, velikega naprednega pomena in sta močno vplivali na nadaljni razvoj bilo v političnem, kakor tudi v gospodarskem, predvsem pa v socialnem pogledu v svetu.

Bistvo politike industrijcev je zasužnjenje delovnega človeka

TRŽAŠKA ZBORNICA industrijcev in fašizem

Kdo je oborožil prve fašistične razbojniške tolpe v Trstu?

Zanimiva je zgodba rodbine Cosulichev, ki jo je pripovedoval Carmelich, bivši upravnik ladjedelnic Cantieri Riuniti dell'Adriatico. Posegel je nazaj v čase, ko so drzni Uskoki strahovali na lesenih, a hitrih in okretnih piratskih ladjah trgovce po Jadranu. Lošinj, Rab in Krk so jim nudili varna skrivališča pred beneškimi vojniki...

Ko se je Avstrija začela zanimati za Jadransko morje, so ji žilavi pomorci bili dobrodošli. Tedaj so se Cosulich preselili v Trst in se posvetili izgradnji vstajajočega avstrijskega brodarstva in pomorstva. Njihove prve ladje so po njihovi tradiciji gnali napol zasužnjeni mornaji, njihove prve ladjedelnice so bile prave ječe delavstva. Spretno so tedanj Cosulichi izkoriščali najbednejše, ki jih je pomanjkanje življenske možnosti gnalo v izseljevanje v prekomorske kraje. Sto in sto tisoče teh revežev evropskih narodnosti so Cosulicheve ladje prepeljale čez morje. Da so revni izseljenci zmogli prevozne stroške, so razprodali zemljo, živino in vsa svoja borna imetja; velik del teh izkupičkov je šlo v žepe Cosulichev, da so smeli siromašni potniki zasesti tesen prostorček v prenapolnjenih, smrdečih podpalub jih, kjer jim je bilo prečepeti dolgo vožnjo do onstran velike vode.

Nepregledne vrste izseljencev, štirinajsturno garanje delavcev v ladjedelnicah, često 16-urno dnevno naprezanje mornarjev na ladjah — to so bili početki Cosulichevih bogastev.

«Vojna», pripoveduje Carmelich, «je napravila konec lepim sanjam. V negotovi usodi Avstrije so preplašeni Cosulichi videli svoj konec. Negotovo in previdno so moleli svoje tipalke v mrak onega povojnega časa, preplašeni po ojačenem delavskem glasu in v strahu pred ono Italijo, ki se je prištevala med zmagovalce. Zavedli so se s priključitvijo k fašizmu, katerega so se oklenili z vso silo».

Fašizem-rešitelj...

Prvi so se pridružili zloglasnemu Giunti pri organiziranju akcijskih tolp (squadra d'azione) tržaških fašistov — prvih tolp v vsej Italiji — baš Cosulichi in «Jaz sem, baš jaz sem po njihovem nujnem nalogu plačeval v sedežu Zveze industrijcev te tolpe in samega Giunto» tako je izpovedal Carmelich s povzdignjenim glasom. «Vse sem jaz izplačeval po ukazu Cosulichev, tudi račune agencije Stefani, za «Popolo di Trieste», celo papir in tisk. Plačeval sem kokain za škvadriste, bencin za zažiganje socialističnih sedežev ...Vse sem plačeval.... Vse, na račun Cosulichev.... Tam v sobi koncem hodnika Zveze industrijcev.... tam sem plačeval....».

Tako so se povzeli Cosulichi — potomci nekdanjih gusarjev, sinovi kršne jadranske obale. To je bila pot, ki jih je vodila iz onih temnih časov neprestanega tveganja med morjem in zasledovanjem vse do današnjih milijard, ki jih hranijo njihove blagajne. Cinično so usmerjali in še vedno usmerjajo svoje korake preko neštetega ljudskega gorja, preko mornarskih in delavskih trupel, da so le zadostili svoji samogoltnosti po zlatem teletu.

Kar nehote Ti pride na misel dobri Betajnovski župnik s svojim: «Ničesar vam ne morejo očitati!»

* * *

Koliko vere smemo dati raznim uradnim, torej povsem «verodostojnim» poročilom, naj nam pojasnijo naslednji primeri:

Po poročilih Zveze industrijcev je sedanja kriza spravila tržaške industrijce v skrajno težaven položaj. Toda....

Toda dinastija Cosulichev ustanavlja (seveda v inozemstvu-) zrakoplovna, pomorska in mehanična podjetja. Ista dinastija si je ustvarial tam daleč od Trsta lastno brodovje pod zastavo Paname, s katerim vtika svoje prste v nad šestdeset italijanska in tuja podjetja.

Bratje Ferro zaslužijo z vsakim vagonom prodanega popra nad 20 milijonov, kar pač ne diši po — krizi! Pa če bi prav kaj dišalo po krizi, bi tega ne občutili, saj so, skupno z Pisanijem, Grionijem in Czinnerjem na kakavu zaslužili lepe milijarde. Morda pa sklepajo o krizi zato, ker so imeli bratje Ferro za svoje trpče sobrate v Palestini na razpolago le bornih 100.000 lir? No, saj jim je bila še ta beračija vrnjena! Clanom Sionističnega odbora za Palestino se je zdel znesek 100.000 lir za brate Ferro le malo prenizkoten, zato so ga enostavno vrnili in ga nadomestili iz — lastnih žepov. Fratelli Ferro so se čutili «osramočene» in so zato ponudili podporo v znesku celih — reci in piši — 250.000 lir. Ce bi hotel uslužbenec z mesečno plačo 30.000 lir prispevati sorazmerno z bogastvom bratov Ferro, bi moral dati nekaj nad 30 centezimov...

Mar naj smatramo za krizo industrijcev, da izda nek tak gospod za eno samo steklenico whiskyja samo zato, ker je neke posebne vrste, lepo vsotico — 55.000 lir, denar, ki predstavlja dvoletno pokojnino naših odsluženih in izgaranih ljudi?

Kriza industrije?

Ne, nikaka kriza industrijcev, ampak le njihova skrajna brezvestnost in njihovo skrajno pomanjkanje vsakega človečanskega čuta jim narekujeta take izjave. Le pogleimo dalje!

Frigessy, ki ga cenijo kot najbogatejšega med najbogatejšimi, z nič manj kot 30 milijardami, je zaradi protižidovskih zakonov, izdanih od njegovega, toliko ljubljenega Mussolinija, ostal naenkrat brez služinčadi. Najel je torej nekega svojega sovernika, židovskega funkcionarja, ki pa tudi ni mogel dolgo vztrajati pri njem, kljub temu, da mu je bila fašistovska policija stalno za petami. Zakaj? Zato, ker je za 12 do 14 — urno pomivanje krožnikov prejemal od svojega sovernika Frigessyja mesečno celih — 600 lir.

Bogatinov rodni brat

Se lepše se je odrezal nek drug «težak» Frigessyjev sovernik. Imel je namreč rodnega brata, ki ga je prosil za nekaj bornih tisočakov, ki bi ga bili rešili nacističnega preganjanja. Bedni preganjanec pa jih ni prejel in je zato kljub bogatemu bratu končal svoje življenje v nemškem taborišču....

Pa še to: Cosulich in Modiano sta dosegla izredno «častен» rekord! Svojim moškim uslužbencem sta plačevala po 1,40 lir za uro, ženskim pa po 70 od 80 cent., kar predstavlja najnižjo mezdo v tem stoletju!

O. Župančič v krogu svoje družine.

GALJOT ILIJA

VLADIMIR NAZOR

V zarji pomladanskega dne je odplula iz koprskega pristanišča velika galeja proti belim Benetkam. Ugoden veter je zapihal. Jadra se napenjajo, vrvi brnijo, zastava plapola. Ladja poskakuje kakor konj po širokem, modrem morju. Morska pena pošumeva okrog ladje.

Joža se je zvalil na palubo, glavo je naslonil na visoko krmo. Ni mu všeč, da so ga takole pregnali iz Motovuna, iz mesta bana Dragonje. Istrsko kopno se izgublja izpred njegovih oči, duša v Joži pa joka. Nekaj ga naganja, da bi vstal, skočil v vodo in se vrnil v svoje gozdove. Joža premišlja: — Toda, ali je morje plitvo, kakor luža, ki jo mores prebresti? — Ladja se mu zdi ko velik lesen ptič, na katerem se vse smeje, šumi in brni. Velikan leži dolg ko zavaljeno deblo na deskah, ki dišijo po smoli in katranu.

Veter ne piha več. Jadrovina na jamborih visi ko mahedrove krpe, zastava je zmečkana ko suh list, vrvi so se pobesile kakor dolge mrtve kače. Povsod je mir in tišina. Sonce tone v črno meglo. Galeja je zdaj podobna lesenemu ptiču, ki so mu zlomili obe krili, — nepremično je obstala sredi mrtve, gluhe luže.

Toda zdaj se je pripetil nov čudež. Iz stoterih odprtin na bočnih straneh ladje so se prikazale dolge vrste vesel. Vesla udarjajo po morski površini in odrivajo vodo; spet se dvigajo v zrak, z njih pa kapljajo iskreče se kapljice in lesketajoči curki. Ladje se je zopet premaknila. Joža ne ve, kaj je to; pa si misli: — Na čudni živali sem. Podnevi je kakor ptič z velikimi belimi perotnicami, ponoči pa kakor velikanski pajek, ki hodi po morju s stoterimi dolgimi nogami. —

Ladja brzi. Iz njene notranjosti se je zaslišal globok in močan glas. Nekdo poje:

Pokle su me prikovali slizane za ove daski,
ja nisam već doma videl, ni svoje zagledal majki.
Si l' cela mi, kuća bela? Si l' mi, maiko, prebolela?
More, more sinje'.

Joža posluša in premišljuje: — Koga so neki prikovali pod te deske? Koga so neki odpeljali daleč od doma in matere? —

Pokle su me zakopali va ovu drevenu rakvu,
videl nis' bora va šume, ni na nebe sunce žarko.
Si l' se, drevo, osušilo? Si l' se sunce ugasilo?
More, more sinje-

Joža posluša žalostno pesem in šepeta; — Koga so neki živega zakopali? Velikan je zavpil: — Kdo si, nesrečnež? — toda pesem je umolknila.

Mrači se. Nebo so zastrli oblaki, morje je črno. — Nevihta bo! — govorijo mornarji, na jambore plezajo, jadra privezujejo, pa se zopet zbirajo na krmi, da povečerjajo s kapitanom in protom Zuanom. Ladja naenkrat obstane.

Joža mirno leži in kar naprej premišlja: — Kdo neki poje v mojem jeziku tu pod mano? — Na palubi je otipal širok pokrov in ga neslišno porinil vstran. V ladji se je nekaj premaknilo. Skozi luknjo je pokukala velika glava na širokem vratu in močnih ramenih. Joža je videl, da ima pred seboj človeka velikega kakor je sam. Velikana sta molčala in v poltemi precej dolgo gledala drug drugega.

— Kdo si? — je vprašal oni iz ladje.

— Joža mi pravijo, Schiavo. In ti?

— Meni je bilo nekoč Ilija ime: zdaj mi rečejo Galjot.

— Kaj počenjaš tam doli? — zopet vpraša Joža.

— Vozim, v vsa ta vesla se upiram.

— Kaj, v tiste lesene noge. S čim pa?

— Poglej, s čim — reče veslač in dvigne svojih deset močnih rok. — Sto jih imam...

— Kako da ne prideš iz jame?

— Noge so mi odsekali in me z verigami privezali na trde deske. Se premakniti se ne morem. S šibami bi me. Tolčejo me. Poglej kako mi teče kri po licih. Njihov suženj sem — galjot.

— Odkod pa si, Ilija?

— V deželi Dalmaciji sem se rodil, svoboden ko ptič. Branil sem svoje kraje pred sovražniki. Otroke so nam jemali in mladeniče, pa sem jih podil s svojo ladjo. Večkrat sem jih bil došel, jim vzel sužnje in jih kaznoval. Preganjali so me in lovili. Ujeli so me, mi odsekali noge in me vrgli v to galejo, kjer bom vozil do smrti. In ti, Joža, odkod si in kam si namenjen?

Joža mu je povedal vse, kar je vedel o banu Dragonji in o Motovunu, o meščanih in o pečenih volih, o Barbabianki in Benetkah, kamor mora zdaj iti po sili.

— Poslušaj, brat Joža, — reče Ilija. — K nevihti se pripravlja. Tale ladja bo šla nocoj na dno.

— In jaz? In ti

— Jaz bom utonil z ladjo vred. Priklenjen sem; hrom sem. Kaj naj počnem, tudi če se rešim? In ti si mlad in močan, pa boš vse to preživel. Jože, nekaj mi moraš priseči.

— Bom, Ilija.

— Da ne boš več dovolil, da hodijo po tebi. Tudi ti si človek. Močnejši si kakor tvoji gospodarji. Pravičen bodi in usmiljen, toda prost in ponosen. Clovek moraš posteti».

— Prisegam ti!

— Zbogom! Zdaj do nevihta, — je zašepetal Ilija in izginil je v notranjščini ladje.

Joža je položil pokrov na staro mesto in se ozrl okrog sebe. Nebo je bilo še bolj črno, morje še bolj mračno. Nastal je hud piš. V jamborih in križih je škripalo. Valovi so vzrojili, na krmo silijo, pno se ob bokih ladje in se mečejo na palubo. Velikan je do kosti premočen. Val je pograbil enega izmed mornarjev in ga potegnil za seboj v morje. Med hrumenjem vetra pozdravlja galjot Ilija s pesmijo Jožo:

Nogi sù mi polomili, strli sù mi dušù mladù.
Brižan san ti na ten svetel... Galebi, oj beli tiči,
poletite dole k jugu, ter moju pozdrav' te majku!
More, more sinje!

Ilija poje, velikan Joža pa mu v pesmi odgovarja:

I na bregu grad se diže od mramora i kremena,
naokolo pusto more zlatne zobi in šenice.
Nek 'z gore zapuhne vetar, nek navale besi iz mora,
grade od kremena!

Vso noč se je ladja borila z vetrom in valovi. Morje je požrlo kapitana, prota Zuana in mornarje. Galeja je udarila ob morski hrbet pred ustjem reke Raše in se potopila. Takrat je velikan Joža skočil v morje, da bi rešil Ilijo, a ni imel sreče. Se njega so valovi hoteli odnesti in ga požreti. Velikan je bil močnejši. Ko je stopil velikan Joža na kopno, se je morje že pomirilo in sonce je vzhajalo nad gorami.

OB PRVI OBLETNICI RESOLUCIJE INFORMACIJSKEGA URADA

Z internacionalizmom bomo premagali sile imperializma

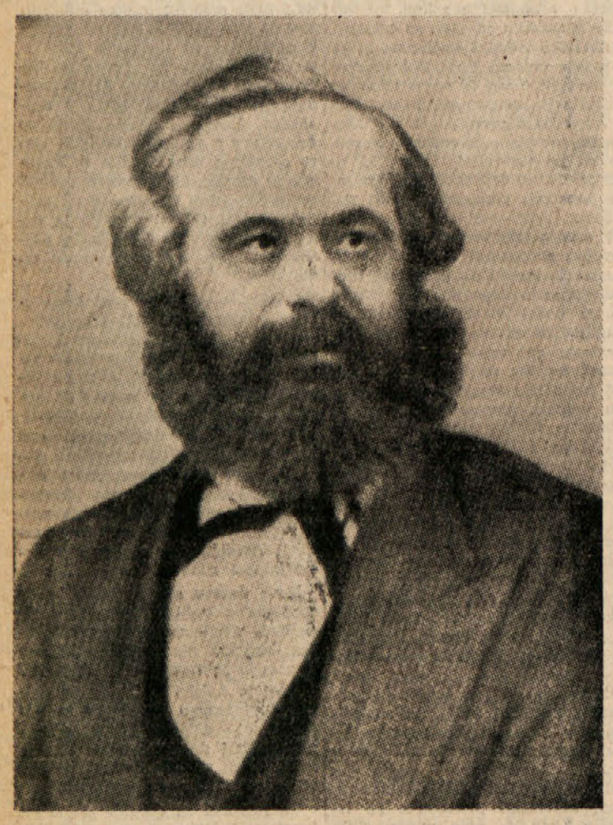

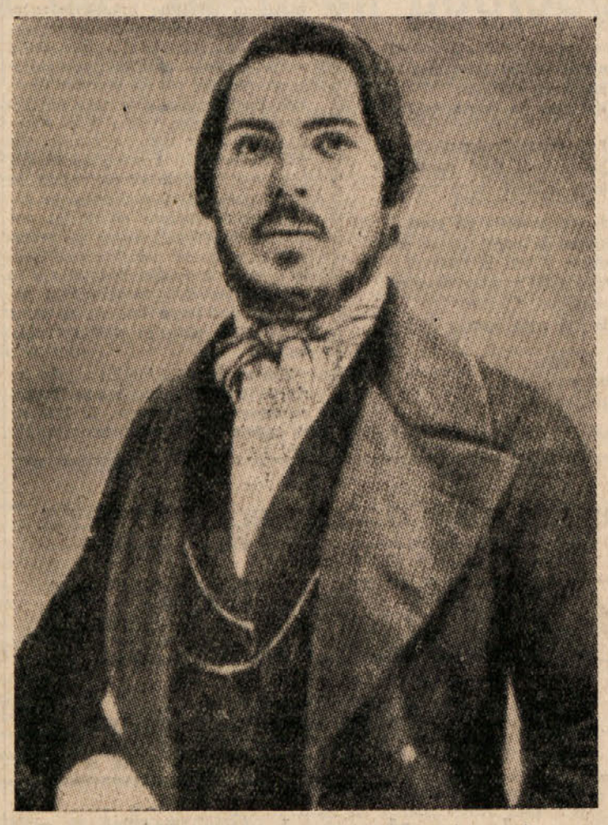

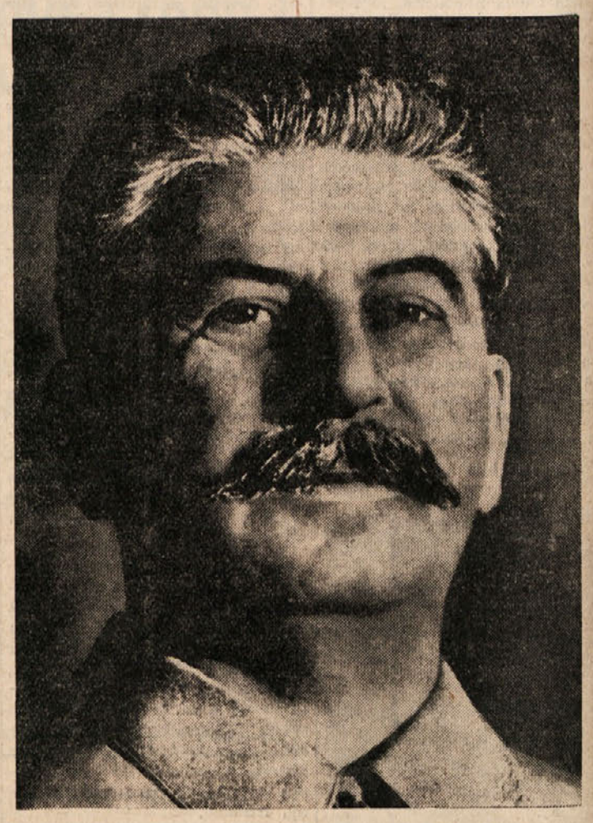

Izdajalska pot likvidatorjev marksizma

V torek je poteklo eno leto, odkar je bila objavljena znamenita resolucija Informacijskega urada osmih Komunističnih partij, ki je razkrinkala zablode vodstva KP Jugoslavije. Ta resolucija je postala kažipot vsem Partijam v svetu v dobi zaostrene borbe proti imperialističnim silam, ki skušajo razbijati enotnost svetovne demokratične fronte, izolirati njeno voditeljico Sovjetsko zvezo ter končno zanetiti novo vojno.

Politika Titove izdajalske klike v zadnjem letu dovolj jasno kaže, da ni šlo za slučajne zmote v presoji svetovnega položaja, temveč za namerno in skrbno pripravljeno izdajstvo nad enotnim socialističnim gibanjem ter demokratičnimi silami v svetu. Iz prvotnega zanikanja napak ter zagotavljanja zvestobe svetovnemu demokratičnemu gibanju pod vodstvom Sovjetske zveze je prešla Titova klika v teku enega leta v odkrit napad proti njim ter se končno razkrinkala kot najpodlejša izdajalka in agentura imperializma.

Protisovjetizem

V drugi točki resolucije so podpisnice očitale vodstvu KPJ zlasti še Titu, Kardelju, Djilasu in Rankoviču, da vodi sovražno politiko do Sovjetske zveze in do boljševiške partije. Zaradi velike ljubezni, ki jo goje jugoslovanski narodi do Sovjetske zveze, do njene partije in do tovariša Stalina, ni bilo mogoče pred enim letom priznati tega očitka. Kajti izdajalsko vodstvo je bilo tudi samo prepričano, da bi imelo vse Jugoslovane proti sebi. Zato se tedaj prikrili to dejstvo pod hinavskimi parolami «Mi smo za Stalina,, mi smo brezpogojno s Sovjetsko zvezo». Istočasno pa so nadaljevali in seveda še ojačili klevetniško gonjo proti njej, češ da je Stalin star, da ni boljševiška partija več revolucionarna in da je Sovjetska zveza degenerirana. Proti očitkom resolucije se je klika začela braniti s propagandnimi brošurami, v katerih je skušala «dokazati», da ni zagrešila očitanih napak, temveč da je nasprotno v polni meri izpolnjevala svoje dolžnosti. V njih je skušala z očitki proti ostalim partijam, zlasti proti italijanski, bolgarski in češki odvrniti od sebe ostrino napadov.

Toda ta taktika ponižne obrambe je trajala le do V «kongresa» KPJ. Bali so se namreč, da bi zaostritev borbe pred kongresom lahko zmedla njihove račune, da se dodobra in «legalno» utrde na oblasti. Takoj po kongresu pa se je klevetniška gonja proti bratskim partijam, SZ in ljudskim demokracijam zaostrila. Klevete, ki so jih preje širili zelo previdno, so postale glavno orožje, s katerim so se branili proti naraščajočemu odporu komunistov in demokratov v deželi. Vse organizacije so vpregli v ta posel, da so z vedno odkritejšimi napadi proti demokratičnim silam izražali zaupanje samozvanemu vodstvu KPJ. Klika sama je širila med ljudstvo vedno hujše klevete proti ostalim partijam, proti ljudskim demokracijam in zlasti še proti Sovjetski zvezi. Tako je Tito na III. kongresu Ljudske fronte Jugoslavije že prikazoval Sovjetsko zvezo kot imperialistično državo ter ji podtikal napadalne namene proti Jugoslaviji. V svoji zločinski nadutosti je napovedal, da «bomo odbili vsak napad, od koder koli pride». S svojimi očitki, da so v ostalih partijah na vodstvu imperialistični agenti, je uradno sprožil najogabnejšo klevetniško gonjo proti vsemu demokratičnemu gibanju.

Hlapci imperializma

Poteh predpripravah so trockistični izdajalci prišli končno do tega, da so javno priznali svoje namene. Govor Moše Pijade ob 30. obletnici KPJ popolnoma jasno kaže, da ustanavljajo trockistično Internacionalo pod vodstvom Titove klike. Pod parolami «resnica bo zmagala» ter s pozivom vsem demokratičnim silam sveta, da se uprejo «gonji laži in klevet», skušajo ustvariti protikomunistično in protisovjetsko fronto, kar je tudi edina naloga, ki so jim jo poverili njihovi imperialistični gospodarji.

To se je pokazalo že do danes v mednarodnih odnosih. Iz prvotne navidezno brezpogojne podpore politiki Sovjetske zveze se je Titova zunanja politika izprevrgla v orodje zapadnih imperialistov v njihovi protisovjetski in vojnohujskaški borbi. Zelo rahla in povsem formalna je bila obramba svetovne fronte miru, ki so jo nudili jugoslovanski trockisti. A še pri tem so označevali Sovjetsko zvezo in ljudske demokracije obenem z zapadnimi imperialisti kot morebitne napadalce. Ne Tito, ne kak drug član trockističnega vodstva ni v številnih govorih obsodil niti z besedo Atlantskega pakta, čeprav je vsakemu demokratu znano, da prav ta pakt pomeni najnevarnejšo pripravo nove vojne.

Danes po vsem svetu ustvarjajo v demokratičnem gibanju svoje posebne trockistične agenture pri čemer uporabljajo zlasti organizacije in skupine jugoslovanskih izseljencev v tujini. V ZDA, Kanadi, Avstraliji, Franciji, Belgiji in drugod trosijo težke milijarde v ta namen. Jasno je, da Titova klika pri sedanjem kritičnem gospodarskem stanju v Jugoslaviji ne more voditi tako širokopotezne propagande. Zato ni dvoma, da po starem reku «kdor naroči, ta plača» vso propagando finansirajo zapadni imperialisti, v čigar interesu jo njihovi hlapci izvajajo.

Beda in teror

V jasni luči so se izkazale za resnične tudi obtožbe, da ni demokracije v Partiji, da Partija in delavski razred Jugoslavije danes nista vodilni sili v borbi delovnega ljudstva za prehod iz kapitalizma v socializem. Že pred resolucijo tembolj pa še po resoluciji pronicajo vedno bolj buržujski in kontra-revolucionarni elementi ne le v državni aparat, temveč tudi v sindikalne in politične organizacije ter v Partijo samo. Kulaki imajo v ljudskih odborih in zadrugah vedno odločilnejšo besedo. Nasprotno pa iz vsega partijskega, političnega in državnega ustroja postopoma odstranjujejo stare komuniste in ostale demokratične borce ki ostajajo zvesti internacionalizmu in Sovjetski zvezi. Novi «partijski» kader pa vzgajajo v «novem duhu» protisovjetskega fanatizma, šovinizma ter slepe pokorščine Titu.

One, ki si upajo kritizirati napake, začno neusmiljeno preganjati. Hišni zapor in odvzem življenskih nakaznic sta najmilejši kazni. Za tem pride aretacija, zapor, koncentracijsko taborišče. Za člane UDB-e ali druge funkcionarje, ki preveč vedo, pa je samo ena kazen to je «likvidacija». Iz dneva v dan bolj narašča tudi masovni teror po vsej državi. Take primere imamo v množičnem pokolju v Bijelem polju ter Novi vasi na Krasu. Vse to dokazuje edino le, da je Titova teroristična klika tako osovražena med ljudstvom, da jo edinole taka fašistična nasilja še vzdržujejo na oblasti. V enem letu je trockistična tolpa tudi sama dokazala, da ne gradi socializma temveč da ga skuša pred Jugoslovani in vsem svetu nepopravno kompromitirati.

Kljub prisilnem «prostovoljnemu» delu plan ne dosega predvidenih norm ter je doživel svoj popoln polom. Da bi rešili vsaj videz plana, so se zatekli po pomoč k imperialistom, ki naj bi s krediti in dobavami strojev pomagali dokazati jugoslovanom, da se gradi, «socializem». Jugoslovansko ljudstvo pa mora pod krinko Rankovičevih rabljev nositi vse napore te Titovske avanture za izgradnjo «socializma» po Marshallovem receptu. Skandalozna preskrba in pomanjkanje najnujnejših življenskih potrebščin zmanjšujeta zmogljivost delovne sile, upropaščata zdravje širokih ljudskih plasti ter preprečujeta gospodarsko obnovo Jugoslavije. Pri vsem tem pa se bogate kulaki ter drugi buržujski elementi.

Zato ni čudno, da iz dneva v dan narašča odpor ne le komunistov, temveč vsega delovnega ljudstva Jugoslavije. V mnogih predelih države si Titovi agenti ne upajo več kretati brez močnega oboroženega spremstva, a tudi po mestih kot Beograd, Zagreb in drugod občutijo ves prezir ljudstva, ki javno obsoja nezmožnost in zločinsko politiko izdajalcev. Ne ameriška pomoč ne Djilasova propaganda in niti brezdušni Rankovičev teror ne bo mogel rešiti izdajalcev pred ljudsko kaznijo.

IZJAVA DELEGATA KP KITAJSKE

TITOVA KLIKA

najponižnejši sluga imperialistov

IX. kongresa KPC v Pragi se je udeležil tudi delegat KP Kitajske tov. Cien-Cun-Sui. Uredniki «Nove Norbe» so mu ob tej priliki dali izvod prvomajske tevilke beograjske «Borbe». Ko je tov. Cien-Cun-Sui preučil proglas titovskega CK in članek Peke Dapčeviča v prevodu, je podal uredništvu «Nove borbe» naslednjo izjavo:

Umazane klevete izdajalske Titove klike o zmagi kitajske Komunistične partije in kitajskega naroda, morajo naš narod ogorčiti. To dokazuje vsemu svetu najjasneje, da se je Titova klika izrodila v najzlobnejšega in najponižnejšega slugo anglo-ameriških imperialistov.

Centralni komite Komunistične partije Kitajske je že v juliju lanskega leta, takoj po objavi resolucije Informibiroja, izdal svojo resolucijo, v kateri je izjavil svojo popolno soglasje z resolucijo Informbiroja v vprašanju Jugoslavije. V tej resoluciji se naglašuje, da je Titova klika padla v blato buržuaznega nacionalizma in se izpremenila v buržuazno stranko, kar je posledica izdajstva osnovnih principov marksizma - leninizma in izdajniškega pogrešenega delovanja Titove klike v notranji in zunanji politiki.

Resolucija CK kitajske KP dalje povdarja dejstvo, da dogodki v Jugoslaviji niso osamljeni da poskušajo špekulanti s svojim buržuazno-reakcionarnim stališčem v vsaki državi, kjer postojajo razredi, vriniti se v revolucionarni tabor delavskega razreda in v komunistične partije, da bi od znotraj razbili revolucionarno delo.

Slični primeri so se pojavljali v mednarodnem komunističnem pokretu že večkrat. Na Kitajskem smo na pr. imeli Sen-Tu-Siua, ki je bil tekom velike revolucije 1925-1927 vodja desnih oportunistov in končal kot renegat. Na Kitajskem smo imeli tudi renegata Cang-Kuo-Tao-a, desnega oportunista, ki je leta 1938 dovršil svoj posel kot vohun Cang-Kaj-Šekove tajne policije. Zato ve danes v Kini vsakdo, da je Tito «Cang-Kuo-Tao Jugoslavije».

Kitajska Komunistična partija se razvija kakor boljševiška partija po načelih, ki sta jih podala Lenin in Stalin. Je torej partija tipa Lenina - Stalina, kakor nas vedno uči predsednik Mao-Ce-Tung.

Kitajska Komunistična partija zastopa proletarski internacionalizem. Buržuazni nacionalizem sovraži kot odraz buržuaznega gledanja na svet.

Velika zmaga kitajske revolucije je posledica velike Oktoberske revolucije. Tovariš Mao-Ce-Tung je rekel: «Revolucionarna borba Kitajske je bila spočetka osamljena, toda po zmagi velike socialistične Oktoberske revolucije naša borba ni več osamljena! Prejeli smo zaslombo komunističnih in delavskih Partij vsega sveta.» Predsednik Mao-Ce-Tung stalno naglaša, da bi brez obstoja Sovjetske zveze in države ljudske demokracije v vzhodni Evropi ne mogla biti mogoča zmaga kitajske revolucije. V najtesnejšem in najiskrenejšem prijateljstvu kitajskega naroda s Sovjetsko zvezo leže temelji za nadaljni razvoj Kitajske kot neodvisne, svobodne, združene in srečne države.

Komunistična partija in kitajski narod sta, kakor je razvidno iz resolucije Centralnega komiteta, globoko uverjena, da bodo pravi internacionalci v Jugoslaviji zavrgli izdajniško vodstvo Titove klike in zopet uvedli svojo državo na pot marksizma - leninizma. Proleterski internacionalizem bo zmagal. Titova klika bo uničena, kakor so bile uničene talpe Cang-Kaj-Šeka in Cang-Kuo-Taoa na Kitajskem.

Nacionalizem trockistov postaja sličen fašističnemu

Resolucija Informacijskega urada je pred enim letom obtožila voditelje Jugoslavije in jugoslovanske partije, da s svojo politiko vodijo deželo v naročje imperializma ter da obstoja nevarnost, da se Jugoslavija spremeni v navadno buržoazno državo s polkolonialnim ali kolonialnim režimom.

Danes — po dvanajstih mesecih od objave resolucije IU — se moramo upravičeno vprašati ali je bila ta obtožba utemeljena in do kakšne stopnje poburžoazenja so privedli Jugoslavijo njeni sedanji voditelji.

V resnici vsa dejstva nam govore, da sta Tito in njegova tolpa zapravila s svojo politiko vse pridobitve narodno osvobodilne borbe, zrušila vse, kar so jugoslovanski narodi zgradili s svojimi napori, pretvorila ljudsko oblast v despotistično in teroristično sredstvo nadvlade skupine ambicioznih in imperializmu vdinjanih elementov ter privedla Jugoslavijo v položaj držav, ki nasprotujejo Sovjetski zvezi, državam ljudske demokracije in mednarodnemu demokratičnemu pokretu.

Jugoslavija ni v tem letu postala navadna buržazna država, kjer vlada parlamentarizem in kjer se kolikor toliko kapitalistična diktatura skriva pod krinko neke lažne demokracije, marveč je postala država, kjer je bila uvedena policijsko - vojaška diktatura fašističnega kova, ki je dobrodošla za imperialiste.

Kot eden izmed dokazov te za Jugoslavijo in jugoslovanske narode žalostne spremembe nam služi brezmejni nacionalizem jugoslovanskih voditeljev, ki so začeli opevati svoje zasluge v tako ogabnem stilu, da se nam zdi, da so se povrnili časi Hitlerja in Mussolinija, ki sta na vsakem koraku omalovaževala vse druge narode in povzdigovala do nebes zasluge svojih narodov in samih sebe.

Ali ne samo to. Jugoslovanski voditelji kričijo na vse vetrove, da bodo sami zgradili socializem, da bodo sami utrli pot «resnici», da so se sami osvobodili in da so bili sami v boju proti nacizmu in fašizmu. Vse so in bodo napravili sami, kakor da bi Jugoslavija štela 150 milijonov prebivalcev in ne pa 15 milijonov od vojni grozot in povojnih nadčloveških naporov izmučenih in izčrpanih ljudi.

Ker so že stopili na pot poveličanja samega sebe so tudi poostrili svojo kampanjo gnusnega podcenjevanja drugih narodov, drugih demokratov, drugih komunističnih partij. Ta proces je logičen in nujen, kakor je bilo tudi nujno, da so se jugoslovanski voditelji popolnoma razkrinkali pod pritiskom notranjih in zunanjih faktorjev in zaradi nujnega razvojnega procesa dogodkov.

V svojem slepem nacionalizmu in v svojem samohvalisanju, ki nima nič skupnega z marksizmom - leninizmom in niti najmanj pa s človeško dostojnostjo, so začeli celo zanikati Sovjetski zvezi tiste zasluge, ki so ji od vsega demokratičnega gibanja priznane in ki služijo kot vzgled vsem narodom na svetu. Svojo samozadostljivost so privedli do take stopnje, da so začeli groziti vsemu demokratičnemu pokretu.

Vse to nam potrjuje, da je postal njihov nacionalizem šovinizem, ki je že začel mejiti s fašističnim šovinizmom. O tem se veselijo imperialisti, reakcionarji vseh vrst. Veselijo se protiljudske sile, ker so našle v Titu in v njegovi skupini izrodkov najboljše sredstvo za borbo proti socializmu in demokraciji, najboljši provokatorski material in najboljšega agenta, ki naj bi vtihotapil med demokrati z marksizmom prevlečeno ideološko zmešnjavo navadnih buržoaznih strank.

Toda, da si bomo še bolj na jasnem o nacionalizmu Titove tolpe, moramo citirati nekaj odstavkov, ki sta jih izrekla prav v teh poslednjih dneh kot predpripravo za okrepitev protisovjetske gonje Kardelj in Moša Pijade, «teoretska velikana» beograjskih judežev.

Kardelj pravi: *«Samo en vir te moči je in ta vir je globoka zavest naših delovnih ljudi, da so sedaj SAMI postali kovači svoje sreče in da je SAMO od njihovih lastnih rok odvisno...»* Toda Moša Pijade je preciznejši, on se krepkeje zaletuje in ne skriva resničnih misli svoje tolpe: *«Partija... ki ni napravila niti ene same velike napake...», «čeprav je Rdeča armada osvobodila Češkoslovaško, Romunijo, Madžarsko in Bolgarijo s svojim orožjem, jim ni dala sistema ljudske demokracije, ampak se je ta sistem ljudske demokracije rodil tukaj v Jugoslaviji in ta je naše delo. Ako so od tam dobili fizično osvoboditev pa so dobili od nas nov družbeni sistem, ki ga ti danes zlorabljajo za borbo proti Jugoslaviji». «Ni bilo druge poti, kot da branimo svojo častno zgodovino, da branimo svojo svobodo in neodvisnost, da branimo svoje pravice, da svoje življenje gradimo z lastnimi rokami».*

To sta torej dejala Kardelj in Pijade, najnesramnejša imperialistična «teoretika».

Ob besedah Kardelja in predvsem pa ob besedah Pijade si moramo upravičeno vprašati, če so ljudje okoli Tita znoreli ali pa so v svoji škodoželjnosti pozabili na vsa zgodovinska dejstva in predvsem pa na tridesetletno socialistično prakso v Sovjetski zvezi. Danes se je v svetu našel navaden Pijade, ki si prisvaja pravico, da je uvedel skupno s svojimi «kompanjoni» nov družbeni sistem, kakor da ne bi prej obstajala socialistična Sovjetska zveza, kakor da ne bi pred tridesetimi leti — zelo mnogo preden se je sploh Moša Pijade spomnil, da je komunist — začrtala Oktobrska revolucija tiste smernice za socialistično revolucijo in socialistično graditev, ki so danes vsem silam uspelo zdrobiti peščice Titovih rokovnjačev, bo Jugoslavija postala agrarni in kolonialni privesek ZDA in Velike Britanije.

Kaj in koga predstavlja Babičeva protisovjetska skupina?

V enem letu svojega obstoja je Babičeva razbijaška skupina uporabila vsa sredstva, ki so ji bila na razpolago, da bi škodila tržaškemu demokratičnemu pokretu, da bi v njegove vrste vtihotapila zmešnjavo, zmedenost in preplah ter da bi tako omajala njegovo odpornost.

Če danes pogledamo in analiziramo prehodne faze, ki so označile najprej izdajstvo Babičeve skupine pozneje pa njeno odkrito imperialistično hlapčevstvo, opazimo, da si je na več načinov, pod raznimi krinkami in s posebno pažnjo prizadevala škoditi Komunistični partiji in demokratičnim množicam, ki so v svoji politični zrelosti odločno zavzele stališče za resolucijo IU.

Takoj po objavi resolucije IU so se vrhovi Babičeve skupine, ki jih lahko istovetimo z vso njeno «množico», poslužili gesla o «nevtralnosti». Zatrjevali so, da ni dovolj «dokazov», da se resolucija ne tiče Trsta in njegovega demokratičnega pokreta, da je to «spor» med dvema strankama in da se bo vse uredilo na najboljši način. Že takrat so mahali pred našimi množicami svojo najpriljubljenejšo krilatico: ohranitev «enotnosti». Toda že od začetka je bil ta njihov manever popolnoma razkrinkan.

Njihova «nevtralnost» je dejansko pomenila postopni prehod na pozicije CK KPJ, na stališče boja proti Sovjetski zvezi in njeni slavni Boljševiški partiji, proti mednarodni demokratični fronti. Politična zrelost naših demokratičnih množic in odločnost KP STO sta bila dva odločilna faktorja pri razkrinkanju tega lažnivega gesla.

Kaj je v resnici pomenila Babičeva «nevtralnost» smo videli nekaj časa pozneje. Ko so razbijači razumeli, da je njihovi «nevtralnosti» odklenkalo in da jim ne bo uspelo več zadržati v svojih vrstah demokratičnih množic, so odkrili svoj pravi značaj podružnice beograjskega CK.

Od takrat je Babičeva skupina sledila v izdajstvu in v protidemokratičnem delovanju liniji CK KPJ, ki je od časa do časa postajala bolj izrazito protisovjetska in protisocialistična.

Samo v eni obliki protidemokratičnosti je vsaj za javnost zaostajala za CK KPJ, t.j. v protisovjetizmu. Beograjskim voditeljem je bilo jasno da se v Trstu s protisovjetizmom ne more priti daleč, zato so dali svojim tržaškim privržencem direktivo, naj postopajo zelo oprezno in «taktično»

V Jugoslaviji so že javno govorili med člani KPJ in med množico, da je ZSSR «degenerirala», da je postala «nacionalistična», da je njena politika «revizionistična» itd. Po Jugoslaviji je UDB pazila na vsakega, ki je preveč hvalil SZ, tov Stalina in Boljševiško partijo. Aretirali so vsakega ki je bil v SZ itd. V Trstu pa so še vedno farizejsko slavili Sovjetsko zvezo, so do nedavnega trdili da so najboljši prijatelji ZSSR da jih SZ podpira itd.

Toda tudi to ni moglo dolgo trajati. Izkoristili so priliko Koroške in začeli odkrito govoriti proti Sovjetski zvezi, izrabljajoč reakcionarna gesla in obtožujoč Sovjetsko zvezo imperializma in oportunizma. Sedaj so torej prehodili vso pot, ki so jo prehodili njihovi somišljeniki v Jugoslaviji in so se prav tako postavili na linijo borbe proti ZSSR, proti mednarodnemu demokratičnemu pokretu, proti komunističnemu gibanju v svetu.

Takoj po objavi resolucije IU je postalo jasno, da je Babičeva skupina zgubila vsak značaj demokratičnosti. V vsej tej dobi je vodila linijo borbe proti tržaškemu demokratičnemu gibanju in Komunistični partiji. Izrabljala je in izrablja vsako priliko, da bi poskusila blatiti vsako demokratično akcijo postavljajoč se na stališče besednega ekstremizma, na stališče demagogije in političnega avanturizma.

V tem letu smo mogli opaziti, da so se proti vsaki naši akciji zaganjali i italijanski reakcionarji i Babičeva odpadniška skupina. Na vse načine si je slednja prizadevala razbiti demokratične organizacije, s SIAU, ASIZZ, ZAM, partizani. Nazadnje je poskusila tudi s sindikati, kar je bilo tudi v pobožnih željah belih «svobodnih» sindikalistov.

Istočasno pa se je začela igrati z nacionalnimi čustvi Slovencev in postavljala svojo lažno Osvobodilno fronto na raven samoslovenske stranke, kar je bilo tudi na liniji Babičevih besed na takozvani konferenci KP v Izoli kjer je v prazno grozil, da bo ustanovil samoslovensko stranko.

Toda tudi igračkanje z nacionalnimi čustvi Slovencev v prizadevanju, da bi se razbilo slovansko-italijansko bratstvo, se je klavrno končalo. Slovenci niso hoteli ničesar slišati o cepitvi demokratičnih sil.

Z vsemi svojimi akcijami na straneh svojih trobil so zasledovali in zasledujejo določen cilj: vtihotapiti v demokratični pokret nesigurnost, preplah, zmedo in oportunistični ekstremizem. Radi bi s svojimi gesli o «revolucionarni doslednosti», o «revizionističnih tendencah demokratičnega pokreta», o neken domnevnem italijanskem nacionalizmu KP STO, povzročili med demokrati omahovanje, nezaupanje v sedanjo borbo proti imperializmu in dezorientacijo.

V bistvu svojega delovanja je Babičeva skupina postala miljenec anglo-ameriških imperialistov, ki so v njej dobili najboljšega zaveznika. Vse druge več ali manj levičarske stranke v Trstu so do golega razkrinkane kot agenture imperializma Noben demokrat se ne bo pustil presplepiti od tukajšnje «socialistične strankc» ki je v svojem reformizmu prekosila vsakega najhujšega Saragata. Zato je Babičeva skupina dobrodošla imperialistom, ker se je prelevila v njihovo agenturo, izrabljajoč vsa marksistično-leninistična gesla in obtožujoč demokratično gibanje in KP STO oportunizma in revizionizma.

Kar pa jo je najbolj razkrinkalo pred našimi množicami je dejstvo, da se je spustila v boj proti demokratičnemu pokretu prav v trenutku, ko so se imperialistični napadi podvojili, ko se je proti Sovjetski zvezi skovala oborožena fronta imperialistov in ko so se začele vsakovrstne provokacije proti vsem demokratičnim silam v svetu.

Vsak naš človek je videl, da je Babičeva skupina na linliji imperializma, ko je opazil breznačelnost njene protidemokratične gonje in ko je opazil protislovja, v katerih se utaplja kakor vsaka navadna buržoazna stranka.

Borba naših demokratičnih množic je v tem letu popolnoma razkrinkala imperialistično in provokatorsko bistvo Babičeve skupine, ki je popolnoma izolirana od demokratičnega pokreta in se je izrodila v teroristično tolpo, ki nima več nobene najmanjše ljudske ali množične osnove.